

**ΠΑΛΑΙΤΥΠΑ ΕΚ ΧΟΤΣΙΣΤΗΣ (ΗΟÇISHT) ΚΟΡΥΤΣΑΣ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ Θ. ΜΠΟΡΤΣΗ Η ΚΡΑΛΗ**

Η κωμόπολις της Χοτσίστης εύρισκεται 20 χλμ. περίπου άπο τά έλληνικά σύνορα (Κρυσταλλοπηγή). Στά 1915 λειτουργούσε άστική¹ Σχολή, ήτο εύρωστη οίκονομικά, τό έλληνικό στοιχεῖο ἀριθμοῦσε² 1.536 ἄτομα, ἐνώ τό μουσουλμανικό 243 ἄτομα. Τό έτος 1999 ή μαθήτρια Λυκείου Klodianpa³, σήμερα βαπτισμένη *Άννα Ζωηφόρου-Κράλη*, φοιτήτρια της γαλλικής γλώσσης στό Πανεπιστήμιο Έλβασανίου καί δασκάλα στό Φροντιστήριο Έλληνικής γλώσσης στή Χότσιστα Κορυτσᾶς μοῦ ἐπέδειξε μερικά βιβλία τοῦ παπιοῦ της. Ή συγχρή ἐπαφή πού εἶχα ἔκτοτε καί ή ἐνίσχυσίς μου στό ἔργο της ἐκ μέρους τῶν χριστιανῶν τοῦ μετοχίου τοῦ Αγίου Γεωργίου Μπασῆ Θεσσαλονίκης ὅπου ἐφημερεύω, ήτο αὐτία νά μοῦ ἐμπιστευθῆ τήν κρυφῆ⁴ βιβλιοθήκη τοῦ παπποῦ της Σωτηρίου Θεοδώρου Κράλη. Ο παπποῦς της, μαραγκός στό ἐπάγγελμα, ἀπόφοιτος της ἀστικής σχολῆς Χοτσίστης καί γνώστης της έλληνικῆς, φρόντισε νά κρύψῃ τά κάτωθι βιβλία σέ εἰδικές κρύπτες πού ὁ ἵδιος ἔκτισε ἐντός τοῦ τοίχου της οἰκίας του. Ἐγεννήθη τό έτος 1906 καί ἐκοιμήθη τό 1992 μέ διαύγεια νοός. Ἐως τέλους της ζωῆς του ἐδίδασκε τήν έλληνική γλώσσα στίς ἐγγονές του, τονώνοντας τό ηθικό της οίκογενείας του ὑπέρ τῆς μητρός Έλλάδος, ἀφοῦ εύτυχησε νά ἰδῃ τόν αὐτοκρητινισμόν τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος τοῦ Ένβέρ Χότζα στήν Αλβανία.

Τά βιβλία πού ἀριθμοῦσαν τή βιβλιοθήκη του εἶναι τά κάτωθι:

1. *Ιστορία τοῦ Πατριαρχείου καί ή ἐκλογή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ιωακείμ Γ'*. Ἐχει 280 σελίδες. Είναι κολοβόν. Κυρίως ἀναφέρεται στό βιογραφικό καί τήν ἐκλογή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ιωακείμ Γ'. Είναι διαστάσεων 14x20 ἑκ. Ἐξεδόθη στήν Κωνσταντινούπολι, ὅπως ἀναφέρει στήν

1. Βλ. Έλ. Καρακίτσιος, «Παλαίτυπα καί ἐνθυμήσεις Χοτσίστης (Hoçisht) Κορυτσᾶς», *Μακεδονικά* 33 (2001-2002) 331-338.

2. Βλ. René Puaux, *Διυτιχισμένη Βόρειος Ήπειρος, Πρόλογος* Αχιλ. Λαζάρου. Έκδόσεις Τροχαλία, Χάρτης Έθνογραφικός Βορείου Ήπειρου, 1913, σ. 6.

3. Τό ὄνομα προέρχεται ἀπό τή «λίστα ὀνομάτων» πού εἶχαν δικαίωμα νά διαλέξουν γιά τά παιδιά τους δίνοντάς το κατά τή δήλωση γεννήσεως στό Αηξιαρχεῖον. Ο Ζωηφόρος Κράλης, γεωπόνος, τό διάλεξε γιατί τό δεύτερο συνθετικό εἶναι *Άννα*, τό ὄνομα τῆς μητέρας του.

4. Εάν ενα βιβλίο χριστιανικόν καί δή έλληνικόν ἀνακαλύπτετο ἀπό τό ἄθεο κομμουνιστικό καθεστώς τοῦ Χότζα, θά ἡταν αὐτία ἐκκριζώσεως τῆς οίκογενείας καί ἔξορίας μέ ὅλα τά ἄλλα συνακόλουθα.

άρχη (...). Ἐν Φαναρίῳ Κωνσταντινουπόλεως τῇ 18 Ιουνίου 1901 / Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗΣ

2. Φυλλάδα ἐκμαθήσεως τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης μέ διαλόγονς, 32 σελίδων, ἀκέφαλος-κιολοβή διαστάσεων 12x14 ἐκ. μᾶλλον τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ 20οῦ αἰώνος.

3. Καινὴ Διαθήκη ἡτοι ΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ / ΚΑΙ / ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. Εἶναι δερματόδετο βιβλίο διαστάσεων 23x16 ἐκ. Ἐχει σελίδες 1-424. Εἶναι ἔκδοσις τοῦ 1879 μέ ἑλληνικό κείμενο καὶ ἀλβανικό μέ ἑλληνικούς χαρακτῆρες ἀλφαριθμόν, διότι δέν ὑπῆρχε γραπτή ἀλβανική γλῶσσα τὸν 19ο αἰώνα. Στό φ. 4α γράφει: ΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ / ΚΑΙ ΑΙ / ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ / ΠΑΡΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑΙ / ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΤΥΠΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ (...) / ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕ / 1879

Ἐχει ἐνθυμήσεις γραμμένες ὅλες μέ ἀπλό γραφίτη ἀπό τὸν ἴδιο γραφέα:

α) Στό φ. 1α *Sotirios Th(eodoru) Borshi*. Τό ἐπίθετο του Μπόρσης ἔλαβε ἀπό τὴ γενέτειρά του χωριό Μπόρσι Κορυτσᾶς. Τό ἐπίθετό του τό ἄλλαξε τὸ 1935 μετά ἀπό πιέσεις τοῦ ἀλβανικοῦ κράτους σὲ Κράλης, στά πλαίσια τοῦ πλήρους ἔξαλβανισμοῦ τῆς Βορείου Ήπείρου.

β) Στό φ. 2α *Χρυσάνθη Ήλια Κάλτσου / 1919* καὶ *Hrisandi Elia Caltzos*.

γ) Στό φ. 2β *Σωτήρης Θεοδώρου Μπόρσης / 1918*.

4. Εἶναι ἕνα βιβλίο θεάτρου ἀκέφαλον. Ἐχει διαστάσεις 12x18 ἐκ. καὶ ἀρχίζει ἀπό 8-65 σελίδα. Διαπραγματεύεται τό θέμα: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ / ΤΡΑΓΩΔΙΑ / ΠΡΑΞΙΣ ΗΡΩΤΗ / (...) κ.τ.λ.

Στὴ σελ. 64: ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄ / ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ

(...) Ἀχ τί καιρόν ἐδιάλεξες, ὡ Χάρε νά μέ πάρης /
 Ἐνὸ ἀνθίζον τά βουνά, κι ὁ κάμπος πρασινίζει /
 Ἡ δέν ἀκούεις πᾶς βροντὰ τά ὅπλα του ὁ Ἀρης /
 Κ' ὑπέρ πατρίδος πόλεμον ἀπανταχοῦ σαλπίζει; /
 - Ψήσατε Τοῦρκοι, ψήσατε τό εὔμορφον μου σῶμα /
 Ἄλλά τοῦ Διάκου τὴν ψυχὴν δέν θέλετε τὴν ψήσει /
 Αὐτή θά ἵδη ἀνωθεν τοῦ Κράτους σας τό πτῶμα /
 τοῦ Γένους τὴν ἀνάστασιν καὶ τότε θά σκιρτήσῃ /
 Καὶ εἰς Οὔτην ἀηδώνη ἡ φύσις ὅταν θάλλη /
 γλυκόφωνα θά ψάλλῃ
 Καὶ εἰς τοὺς διαβαίνοντας ἀπό τάς Θερμοπύλας /

5. Τό ἀναγραφόμενο ἑλληνικό κείμενο στὴν ἴδια σελίδα ἀριστερά ὑπάρχει καὶ στά ἀλβανικά στὴ δεξιά πλευρά μέ ἑλληνική ἀλφάριθμο.

φωνή τῆς φιλομήλας /
 Ἐδῶ θά λέγῃ, ἔπεσεν ὁ Διάκος Τούρκους σφάζων /
 κι' ἐλειθερίαν κράζων.

Ἐξεδόθη στήν Ἀθήνα ὅπως ἀναφέρει: *ΤΕΛΟΣ / ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1914 / ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ (...)*

5. ΟΙ / ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΑΙΟΙ. Βιβλίον θεάτρου ἀκέφαλον, ἔχει διαστάσεις 12×18 ἑκ. καὶ ἀρχίζει ἀπό σελίδα 4 ἕως 48 σελίδα. Εἶναι σταχωμένο μαζί μὲ τό ὑπ' ἀριθμ. 4 καὶ τά ἐπόμενα 5, 6, 7 ἀπό τὸν κτήτορά του.

6. Η ΓΕΝΟΦΕΒΑ / ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ Εἶναι βιβλίον δύπηγμα τὸ γνωστόν ἡ *ΓΕΝΟΒΕΦΑ* διαστάσεων 12×18 ἑκ. κολοβόν. Ἐχει σελίδες 1-80 καὶ εἶναι σταχωμένο μαζί μὲ τό ὑπ' ἀριθμ. 4, 5, 6, 7 ἀπό τὸν κτήτορά του. Ἐξεδόθη στήν Ἀθήνα. *ΕΚΔΟΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ (...) 1914*

7. ΙΣΤΟΡΙΑ / ΤΟΥ / ΜΕΓΑΛΟΥ / ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ / ΒΙΟΣ, ΠΟΛΕΜΟΙ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ / ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / 1914. Ἐχει διαστάσεις 12×18 ἑκ. Ἐχει σελίδες 1-94 καὶ περιέχει τὴν ιστορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Εἶναι σταχωμένο μαζί μὲ τά ὑπ' ἀριθμ. 4, 5, 6 ὅλα μαζί ἀπό τὸν κτήτορα Σωτῆρο Θ. Κράλη ἡ Μπόρση.

8. ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ / ΕΚΛΕΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ (...) Διήγημα πού ἔχει διαστάσεις 13×18 ἑκ. καὶ σελίδες ἀπό 1-48. Ἐξεδόθη στήν Ἀθήνα. *ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ / Π. Α. ΔΙΑΛΗΣΜΑ ΚΑΙ ΣΙΑ / ΒΟΡΕΟΥ 8 - ΑΘΗΝΑΙ.*

9. Ο / ΧΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑ / ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ. Ἐχει διαστάσεις 13×19 ἑκ. Ἐχει σελίδες 1-143. Ἐξεδόθη στήν Ἀθήνα. *ΕΚΔΟΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΝΩΛΕΙΟΥ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ / ΥΠΟ / ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Κ. ΜΙΣΙΤΣΗ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / 1904 /.* Γιά νά ἐκδοθῇ χρησιμοποιήσει συνδρομητάς Χοτσίστης, ὅπως θά ίδοιμε στὴ συνέχεια στήν κατ' ἐκλογήν παρουσίασι τοῦ πίνακος τῶν συνδρομητῶν:

ΑΘΗΝΩΝ: Πανοποιογιώτατος Ἀρχιερέας

Ἡγούμενος Δουλγέρης I. M. Πεντέλης

Τιμόθεος Ἀναστασίου Ἀρχιμανδρίτης

Χρύσανθος Μαχρῆς Ἀρχιμανδρίτης

Γεράσιμος Βεργινιάδης Ἀρχιμανδρίτης

K. Διαλησμᾶς -

X. Ιωαννίδης Καθηγητής

Άγ. Διαλησμᾶς Σχολάρχης

K. Σακελλαρίου ιατρός

M. Λιβαδινός ίερεύς

Μπρατσιώτης »

X. Καλαφάτης »

<i>Δανιήλ Κουτλουμουσιανός</i>	μοναχός
<i>Δ. Χ. Ματθόπουλος</i>	φιλόλογος-θεολόγος
<i>Γ. Στρατούλης</i>	έμπορος
<i>Αντ. Βαρβαρίγος</i>	»
<i>Δ. Τερζόπουλος</i>	»
<i>Κ. Μαλικόπουλος</i>	»
<i>Χ. Μητρόπουλος</i>	»
<i>Αθ. Χριστογιαννόπουλος</i>	
<i>Ηλ. Μαγγιώρος</i>	
<i>Αθ. Καλουτούρος</i>	
<i>Παν. Τρεμπέλας</i>	φιλόλογος
<i>Κ. Διαληημᾶ</i>	
<i>Αἰκ. Ματθαιοπούλου</i>	
<i>Ιω. Πέτκος</i>	
<i>Μακάριος Μυριανθεύς</i>	
<i>Δ. Λεκάκης</i>	
<i>Αρ. Θεοδοσίου</i>	
<i>Ιω. Λαλιώτης</i>	
(.....)	
<i>Βασ. Χριστόπουλος</i>	Δεκανεύς Ιεπίκοο
<i>Ιακ. Σταμάτης</i>	Ιεροδιάκονος Αγ. Τρίκκης
(.....)	
<i>Μονή Πεντέλης</i>	
(.....)	
<i>Ηλ. Πετρόπουλος Χοτσιστινός</i>	
<i>Σολομών Νάρ</i>	
(.....)	

Αχαΐας ἐπαρχία ἔχει ἀρκετά ὄνόματα ἐπίσης: Αγᾶ Λαμίας, Αμφίσσης, Αργους, Αγνιᾶς Βόλου, Αργαλαστῆς, Μακρινίτσας ἔχει συνδρομητάς περίπου 40, Λεχώνια 10, Διστόμου Μονή Όσίου Λουκᾶ 9, Ιθάκης, Καρπενησίου, Λευκάδος, Πειραιῶς, Ποταμοῦ Κυθήρων, Πύργου Ήλείας, Φαρσάλων, Αγιασμένον Κρήτης, Αγίου Ορούς Αἰκατερίνης (Κατερίνης), Βατούμι Ριθίας 20 συνδρομητά, Βοστίνης 12, Δράμας, Μεταλλείων ΔΕΝΕΚ Διδύμοι Αστικῆς Σχολῆς καθηγηταί 10 μαθητές 9, Κων/λεως 31 συνδρομητές Σάρδεων 2. Ιωακειμίου Παρθεναγωγείου συνδρομητές 65, Σμύρνης 160 συνδρομητές, Καλύμνου 30 ἄτομα, Μυριόφυτο 15, Γανόχωρων, Ζίτσης 15, Πανόρμου 2, Σάμου 56, Σινώπης Πόντου 21, Σύμης 26, Σερρῶν 9 ιερεῖς ἐκ τοῦ συνόλου 65, Νιγρίτης 39, Λιβαδίου Όλυμπου 5 κ.τ.λ.

Το βιβλίον είναι σταχωμένον μέ τό ὑπ' ἀρίθμ. 65, 66 και 67 ἀπό τὸν Σωτήριον Κράλη.

**10. Καταστήματα ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ / EN ΑΘΗΝΑΙΣ / ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΟΥ ΛΑΟΥ.**

Ἄναφέρω χάριν συντομίας μόνον τούς τίτλους τοῦ καθενός βιβλιαρίου, ήπου:

11. <i>Βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ</i>	σσ. 1-20
12. <i>Βίος Κασσιανῆς</i>	σσ. 1-25
13. <i>Μᾶρκος Βότσαρης ἥρως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. 25η Μαρτίου</i>	σσ. 1-32
14. <i>Βίος τοῦ Ἀθανασίου Διάκου</i>	σσ. 1-32
15. <i>Βίος τοῦ Κων/νου Κανάρη</i>	σσ. 1-18
16. <i>Ἄρματολοι καὶ κλέφται</i>	σσ. 1-40
17. <i>Θυσία Ἀβραάμ</i>	σσ. 1-18
18. <i>Τελευταῖαι στιγμαὶ Μεγ. Ναπολέοντος</i>	σσ. 1-22
19. <i>Ιστορία Μεγάλου Ἀλεξάνδρου</i>	σσ. 1-26
20. <i>Ἡ Πατρίς μας</i>	σσ. 1-16
21. <i>Ιστορία Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου</i>	σσ. 1-42
22. <i>Ιστορία Κολοκοτρώνη</i>	σσ. 1-18
23. <i>Κατζαντώνης (συγγ.) ὑπὸ Ράμφου</i>	σσ. 1-48
24. <i>Τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸν ὑπὸ</i>	σσ. 1-22
25. <i>Τὰ 36 νέα παραμύθια</i>	σσ. 1-48
26. <i>Τὰ 45 παραμύθια τοῦ λαοῦ</i>	σσ. 1-48
27. <i>Τὰ 50 παραμύθια τοῦ λαοῦ</i>	σσ. 1-48
28. <i>Τὰ 52 παραμύθια τοῦ λαοῦ</i>	σσ. 1-48
29. <i>Βίος τοῦ Μπερτόλδου</i>	σσ. 1-14
30. <i>Βίος τοῦ Μπερτολδίνου</i>	σσ. 1-14
31. <i>Βίος τοῦ Κακασένου</i>	σσ. 1-12
32. <i>Βίος Αἰσάπου</i>	σσ. 1-10
33. <i>Μῆθοι Αἰσάπου</i>	σσ. 1-60
34. <i>Ἡ Γεννοβέφα</i>	σσ. 1-18
35. <i>Τὸ φρικτὸν λάθος</i>	σσ. 1-16
36. <i>Μάγη τοῦ Ὄρωλογίου</i>	σσ. 1-12
37. <i>Τὰ Μυστήρια τοῦ Μπόσκου</i>	σσ. 1-18
38. <i>Πνευματικὸς καθρέφτης</i>	σσ. 1-24
39. <i>Ὀδοιπόρος</i>	σσ. 1-24
40. <i>Τὸ καναρίνι</i>	σσ. 1-16
41. <i>Ο Φιάκας</i>	σσ. 1-18
42. <i>Ἄρβαξ</i>	σσ. 1-14
43. <i>Ἀφροδίτη ἡ φιλομιδὴς</i>	σσ. 1-12
44. <i>Τὰ λιανοτράγουδα</i>	σσ. 1-12
45. <i>Ο Σεβνταλῆς τραγουδιστὴς</i>	σσ. 1-12

46. Ὁ νέος τραγουδιστής	σσ. 1-12
47. Τραγούδια τοῦ Μαῖου	σσ. 1-12
48. Κινηταντίνος Παλαιολόγος	σσ. 1-22
49. Μικρὸς δινειροχρύτης	σσ. 1-48
50. Ἀγαθαγγέλου χρονοί	σσ. 1-20
51. Διηγήματα τοῦ ποδογύρου	σσ. 1-22
52. Διηγήματα Δημητρακοπούλου	σσ. 1-18
53. Οἰκιακὴ μαγειρικὴ	σσ. 1-50
54. Βιογραφία τοῦ Πετμεζᾶ	σσ. 1-12
55. Παιδικοὶ διάλογοι	σσ. 1-36
56. Ροβίνσων	σσ. 1-28
57. Ὁ κύριος Κρομμύδας	σσ. 1-18
58. Ναστραδίν Χότζας	σσ. 1-40
59. Σεβάχ θαλασσινὸς	σσ. 1-26
60. Συντίπα μυθολογικὸν	σσ. 1-22
61. Ὁ νέος Κόσμος	σσ. 1-18
62. Ἐρωτικὴ ἐπιστολογραφία	σσ. 1-18
63. Λαϊκὴ ἀστρονομία	σσ. 1-18

Όλα είναι διαστάσεων 12×18 ἐκ. τῆς ίδιας ἐκδόσεως.

64. ΕΙΓΚΩΜΙΑ ΚΑΙ ΥΜΝΟΙ / ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ ΔΑΠΟΝΤΕ / Μοναχοῦ Ξεροποταμοῦ / Εἰς τὴν Παναγίαν, τοὺς Ἀρχαγγέλους καὶ / διαφόρους Ἅγιους/. ΕΙΛΗΜΜΕΝΑ / ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΙΚΟΥ / τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρός ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ / Διαλόγου Πάπα Ρόμης / ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙΣ / ΣΑΒΒΑ ΙΕΡΟΜΝΑΧΟΥ / Κελλιώνι Βατοπεδινοῦ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ / 1908.

Έχει ἐν δλῷ 165 σελίδας καὶ στά τελευταία φύλλα περιλαμβάνονται οἱ συνδρομηταί. Ἐκ τοῦ Ἅγιου Ὄρους ἔχομεν 139 μοναχούς τό πλεῖστον καὶ ἐλαχίστους ἐκεῖ ἐργαζομένους. Ἀπό τή Θεολογικήν Σχολήν Χάλκης ἔχομεν 14 συνδρομητάς καὶ ἀπό τή Σμύρνη 3 μόνον.

65. ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ / ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ / ΤΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ / (ἀθλήσαντος ἐν Μυτιλήνῃ) / ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΤΣΟΥΓΡΟΥ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ I. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ / 1908. Ο Ἅγιος ἀθλησεν εἰς Μυτιλήνην. Τό βιβλιάριον ἔχει 32 σελίδες. **ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ I. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ / 1908.**

66. ΩΦΕΛΙΜΟΣ ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ / ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ / ΣΥΝΤΕΘΕΙΣΑ / ὑπὸ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος Ποστελνίκου / ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (...) Τὸ πρῶ-

τὸν ἔξεδόθη ἀναλόμασι τὸν τιμιωτάτων ἐν / πραγματευταῖς αὐταδέλδων
Ιωάννου Ρέσσου εἰς / καὶ προσηνέχθη δι' ἐπιστασίαις δὲ κύριου / Φιλίππου
Θεο/κης ἐν ἔτει 1805 / ἐκδίδεται τὸ δεύτερον ὑπὸ Κοσμᾶ Γ. Καραμηνᾶ μονα-
χοῦ ζωγράφου / Σμύρνη / τυπογραφεῖον Ν. Μαρκοπούλου / 1908. Ἐχει σελί-
δες 1-22. Είναι κολοβόν.

67. ΙΣΤΟΡΙΑ / ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ / ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ / τοῦ
ΣΟΛΩΝΟΣ ΒΛΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΚΟΡΤΣΗ / (...) ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΤΛΑΝΤΙ-
ΛΟΣ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ⁶. Τό βιβλίον ἔχει διαστάσεις 23x16 ἑκ. καὶ 286 σελίδες.
Είναι πανόδετο. Στό φ. 1α ἀναγράφεται: πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα / τὸ νὰ
μάθῃ καὶ μελετήσῃ / τὰ παραδείγματα ἐνὸς ἔθνους / ποὺ ἔγινε μέγα (...).

68. ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ Ν. ΚΥΡΙΑΚΟΥ / Η / ΚΑΣΣΙΑΝΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ Ο ΒΙΟΣ / ΤΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΗΣ ΜΟΝΑΧΗΣ / (...) ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗ-
ΜΑΤΑ «ΑΤΛΑΝΤΙΔΟΣ» ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Τό βιβλίο ἔχει 780 σελίδες καὶ ἔξεδό-
θη στήν Ἀμερική. Είναι πανόδετο διαστάσεων 16x23 ἑκ.

69. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ / ΕΥΡΩΠΗΣ / ΑΣΙΑΣ / ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ. Ἀκέφαλον-κολοβόν
25-102 σελίδες, διαστάσεων 13x18 ἑκ.

70. ΙΣΤΟΡΙΑ Ἀκέφαλον-κολοβόν ἀρχίζει ἀπό τὴν 5-148 σελίδα. Είναι
ἱστορία ἀρχαίων χρόνων καὶ στά περιεχόμενα ἀναφέρονται ἐκτός τῶν ἄλλων
Α΄ ΜΕΡΟΣ / Φίλιππος ὁ Μακεδών, Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, Περὶ τῶν διαδόχων
τοῦ Ἀλεξάνδρου. ΜΕΡΟΣ Β΄ / Περὶ κτίσεως τῆς Ρώμης, Βασιλεῖς Ρώμης (...)
Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου, διαστάσεων 12x18 ἑκ.

71. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ / ΤΗ. RIBOT / ΑΙ ΑΣΘΕΝΙΑΙ / ΤΗΣ /
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΟΣ / μετάφρασις / Πετρούλας Ψηλορείτη. Είναι διαστάσεων
14x21 καὶ ἔχει σελίδες 156. Είναι κολοβόν.

Στή σ. 19 ὑπάρχει γραμμένη ἐνθύμησις στά ἀλβανικά:

α) *Kujtim nga Sotir Krali* (= Ἐνθύμησις ἀπό Σωτηρίου Κράλη)

β) Ἐντός τοῦ βιβλίου ὑπῆρχε μία φωτογραφία τοῦ Σωτηρίου Κράλη.

γ) Ἐντός τοῦ βιβλίου ὑπῆρχε ἔνα ἐλληνικό χαρτονόμισμα μέ ήμεροιμηνία
6.4.1940 ΔΡΑΧΜΑΙ 10 ΔΕΚΑ. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ Σωτήριος Θ. Κράλης
ἀπό τή Χοτσίστα εἶχε δοσοληψίες μέ τήν Ἑλλάδα ἔως τό 1945 πού ἐπεβλήθη-
κε ὁ κομμουνισμός στήν Ἀλβανία καὶ ἐκτοτε ἀπομονώθηκε στή Χοτσίστα.

6. Ὁ Σωτήριος Θεοδώρου Κράλης προμηθεύεται βιβλία καὶ ἀπό τήν Ἀλβανία, ὅπου ὑπάρ-
χει ἀδελφότητα Ἐλλήνων Χοτσίστης.

72. Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ / ΚΛΕΦΤΙΚΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Η / ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ / ΥΠΟ / Κ. ΡΑΜΦΟΥ / ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ (...) ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ / ΑΘΗΝΑΙΣ / 1908 διαστάσεων 18x14 έκ. Έχει σελίδες 1-48.

73. ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ / ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ /

Έχει σελίδες 89 όπχιζει μὲ τὴν ὄντων τῆς πρώτης ἐκκλησίας ἦτοι:

1) Ή ἔορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἅγιου Πνεύματος (...) ἔως καὶ τὴν Βυζαντινὴν ἴστορίαν μέχρι τὸν Μέγαν Φότιον καὶ περιληπτικὰ κεφάλαια γιὰ τοὺς διαμαρτυρομένους (...)

29) Ή διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ Τοιχοκρατίας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ τὰ προνόμια

30) Τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν δουλείαν φύλακες τῆς ἐθνικῆς παιδείας καὶ τῆς θρησκείας

31) Ή διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἐλευθέρου κράτους μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ

32) Τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα / Ἐπίλογος / (...) / ΣΙΔΕΡΗ ἐν Ἀθήναις. Έχει διαστάσεις 14x21 έκ.

74. ΓΕΝΙΚΗ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ / ΣΥΝΤΟΜΟΣ / Δ. Η. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ δ.φ. / (...) ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΔΙΧΩΣ ΝΑΧΟΥΜΕ / ΤΗ ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΑΙΤΙΟΥ είναι σχόλιον στὸ Α΄ θεώρημα Ή ὑπόστασις είναι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς προγενεστέρα τῶν τροποποιήσεών της

δ) Στή σ. 4 στὸ θεώρημα Ε΄ / Εἰς τὴν φύσιν δέν δύναται νά ὑπάρξουν δύο ἢ περισσότερα/οι ὑποστάσεις τῆς αὐτῆς ἦτοι τῆς αὐτῆς ἰδιότητος (ὑφῆς = ΛΙΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ἢ λέξις * καὶ παραπέμπει στήν ὥα γράφοντας: * ΔΕΝ Τ΄ ΑΡΕΣΕΙ Τ΄ ΑΝΤΩΝΗ Κ. Η ΛΕΞΙ Η ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΗ, Η ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΧΕΙ ΣΥΝΙΘΗΣΕΙ - ΚΑΤΑ / ΠΟΘΕΝ ΔΕΙXNEI - ΝΑ ΚΛΙΝΗ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ / συμπλεγματικό μονόγραφμα τοῦ Σ καὶ Μ).

ε) στή σ. 45 κάτω ὥα: ἐννοεῖ τὸν Καρτέσιον, κυρίως Bruno

στ) στή σ. 46 κάτω ὥα: πρβλ. Bucher καὶ Leibnitz

ζ) σ. 48 κάτω ὥα: * ΕΝΑ ΤΡΟΜΕΡΟ ΛΑΘΟΣ ΒΑΣΙΚΟ ΣΕ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΧΑΛΑΣ ΟΛΟΤΕΛΑ ΟΛΟ ΤΟΝ / ΕΙΡΜΟ ΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ, ΠΡΟΣΕΧΕ ΟΤΑΝ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΞΕΡΕΙΣ ΠΩΣ / ΘΑ ΔΙΑΒΑΣΤΗΣ / 11/31 (= Νοέμβριος 1931) ΑΝΤΩΝΗΣ Σ(υμεών) ΜΠΟΡΣΗΣ

Ο Ἀντώνιος Συμεών Μπόρσης είναι ὀδελφός τοῦ Θεοδώρου Μπόρση πατέρα τοῦ Σωτηρίου Θεοδώρου Μπόρση. Ἀπό ὅτι φαίνεται ὅλες οἱ παραπομπές στὸ βιβλίο αὐτὸν είναι τοῦ ὄντος Ἀντώνιου Μπόρση, πού προφανῶς είναι μοιρωμένος. Ἀπό ὅτι μέ πληροφόρησε ὁ Ζωηφόρος Σωτηρίου Κράλης νιός τοῦ Σωτηρίου Μπόρση, πού είναι γεωπόνος, ὁ Ἀντώνιος εἶχε σπουδάσει στήν Κωνσταντινούπολη καὶ διετέλεσε καθηγητής στήν Ἀστική Σχολή Χοτσίστης ἐπί πολλά χρόνια. Έζησε καὶ πέθανε στή Χοτσίστα.

η) Στή σ. 49 σημειώνει ότι οριος γραφεύς: *ordo ac connexio gerum idem est ac ordo / et conexio idearum μεταφυσικός παραλληλισμός* ἐν ἀντιθέσει πρός τόν δυαλισμόν *Καρτεσίου / καὶ ἐμπειρισμός Locke ΒΙΒΛ/ΛΕΙΟΝ I. ΣΙΔΕΡΗ*

Τό βιβλίον ἔχει διαστάσεις 13x21 και ἐν ὅλῳ 112 σελίδες. Σταχωμένη μέ τό ὑπ' ἀριθμ. 74.

α) Στή σ. 1 ἄνω ὥα γράφει ἐνθύμησι μέ ἀπλό γραφίτη: *Σωτήριος Θεοδώρου Μπόρσης / 1927*

β) Στή σ. 65 ἄνω ὥα μέ ἀπλό γραφίτη είναι σημειωμένο: *Σωτήριος Θεοδώρου Μπόρσης τῇ 19 Ἀπριλίου/κατὰ τὸ ἔτος 1921*

γ) Στή σ. 112 κάτω ὥα: *Σωτήριος Θεοδώρου Μπόρσης τῇ 27 / Μαΐου κατὰ τὸ ἔτος 1921*

Τό ἐπίθετο Μπόρσης είναι τοπωνυμικό τοῦ χωριοῦ Μπόρσι ἀπ' ὅπου κατάγεται ὁ παπποὺς τοῦ Σωτηρίου. Ἀφγότερα, ὅπως ἀνέφερα, ἔλαβε τό ὄνομα Κράλης.

75. *Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ / ΕΝ ΜΕΣΟΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ / ΑΝΕΥ ΦΑΡΜΑΚΩΝ* τοῦ REDDIE MALLET / μετάφρασις Ἀλεξάνδρας Μιχαηλίδου / (...) ΕΚΔΟΣΙΣ Μ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ / ΑΘΗΝΑΙ. Τό βιβλίον ἔχει διαστάσεις 10x15 ἐκ., σχῆμα τοέπης μέ 152 σελίδες. Διαπραγματεύεται πολλά θέματα ὅπως: *Ξηροφαγία, διαιτητική, ἄλας, κρέας, τὰ διπλωμάτα κ.λπ.*

76. *ΗΘΙΚΗ*. Τό βιβλίον είναι κολοβόν, διαστάσεων 20x14 ἐκ. μέ 314 ἐναπομείνασες σελίδες.

Ἐχει ἐνθυμήσεις ὅπως σ. 1 ἄνω ὥα μέ μελάνι πένης:

α) *Libido = τὸ θυμικόν*

β) *Ο φίλος Ἀντώνης Κουγιοντζέλης πα / ρασνρόμενος ἀπ' τὸν ἀχαλίνωτο καλπα / σμὸ τῆς παντογνωσίας του, κάνει τὴν κου / ταμάρα νὰ ... κρίνῃ καὶ νὰ ἐπικρίνῃ τὸν Σπινόζα καὶ νὰ χαρακτηρίζῃ τὴν φιλοσοφία του / ἀσαφῆ καὶ τὰ παρόμοια γιὰ τὸν ἀπλού / στατο λόγο ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀντιληφθῇ / 23.1.31 (σύμπλεγμα μονογραφῆς)*

γ) ἀπόλυτος προορισμός = τὸν κακόν τον τὸν καρό σύλληψις στή σ. 3 γράφει πάλι: α) ΔΗΛΑΔΗ ΝΑ EXOYME ENΩΣΗ ΤΟΥ στὰ νεώτερα χρόνια τέτοιο / σύστημα ἔκανε ὁ Leibnitz ποὺ ἀποκλίνει στὸν ἰδεαλισμὸ Fechner (νόμος Weber) ἐπέκτασις Hoffding / ὁ Flackenberf / Geschichte der neuen Philosophie λέγει τὸ τὸν Fechner idealistische gewendeter / Spinozismus (τὸ ὅντως ὃ εἶνε βέβαιον ἐμφανίζεται / ώς διπλοῦν καὶ εἶνε ἀδιαχώριστα - Wundt < ὀφείλει / νὰ νοεῖται μόνον ὡς ἐμπειρικὴ κίνησις τοῦ ὅτι ἀντὶ / στοιχοῦ κ.τ.λ. *. Ἡ παραπομπή γίνεται γιά τὴν ζ' ἐνθύμησι τῆς σ. 48.

77. *Ο λήσταρχος Κακαπάπης / καὶ ἡ Ὀρφανή*. Είναι βιογραφικό τοῦ λήσταρχου Κακαπάπη-Νταβέλη κ.τ.λ. Είναι 14x20 ἐκ., σο. 23-850. Ἀκέφαλον-κολοβόν.

78. Ό Φαντομᾶς. Είναι ἀκέφαλο κολοβό, διαστάσεων 14x20 ἑκ., σσ. 23-850. Μυθιστόρημα.

79. ROMANTZO ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ / Άθηναι 10.7.1936. Έχει σελίδες 1-142. Πρόκειται γιά τό γνωστό περιοδικό.

80. / ΗΛΙΑ ΙΟΥΛ. TZANETH / ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ / Είναι ἀκέφαλο-κολοβό. Έχει σελίδες 3-208, διαστάσεων 13x20 ἑκ. Αποκαλυπτικό γιά τή Φιλική Έταιρεία ὅπως ἄλλα βιβλία. Μέ ὅλα τά ὀνόματα τῶν Φιλικῶν καὶ τό ἀποκρυπτογραφημένο σύστημά της. Έξεδόθη στήν Αμερική μᾶλλον στή Μασσαχουσέτη τό 1928, ὅπως φαίνεται στό παρακάτω βιβλίο ὑπ' ἀριθμ. 84 τοῦ ἴδιου συγγραφέως πανομοιότυπη ἔκδοση. Στή σ. 184 γράφει:

Κατάλογος μελών τυνῶν τῆς Φιλικῆς Έταιρείας / ἀναφερομένων εἰς ἀνενοεθέντα ἔγγραφα: Παραθέτωμεν κατωτέρῳ εἰς ὀλφαβητικὴν σειράν τὰ ὀνόματα 1100 περίπου Φιλικῶν, ὡς καὶ τῶν / τόπων καταγωγῆς / των. Ο κατάλογος φυσικά ἐλλιπής / καθ' ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἀνήρχοντο / εἰς 60000 περίπου μελῶν. Δημοσιεύμεν / τὰ ὀνόματα μόνον ἐκείνων ποὺ / ἀναφέρονται εἰς ἔγγραφα ποὺ ἐρεύνησαν / οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τήν Έταιρείαν καὶ τήν Ελληνικὴν / Έπανάστασιν. Τὰ ὑπόλοιπα ὀνόματα ἀποτελοῦν / τήν μεγάλην στρατείαν τῶν ἀγνώστων ἀγωνιστῶν / τῆς Εθνικῆς Εθνεγερσίας. Πλεῖστοι ἔξι αὐτῶν ἐμυῆθησαν εἰς Ρωσίαν / καὶ ἄλλας ἥγεμονίας καὶ εἰς ἄλλας χώρας / Εἶς τὸν κατάλογον αὐτῶν δέον νὰ προστεθῶσιν / Ζαΐμαι, Λόντιοι, Δεληγιάνναι, Μαυρομιχάλαι, Πλαποῦται / Νοταραῖοι, Μποτοσαραῖοι (...) κ.λπ.

Στή σελίδα 100 κατ' ἀλφαβητική σειρά ἀρχίζουν τά ὀνόματα τῶν Φιλικῶν ἀπό τά ὅποια κατ' ἐπιλογὴν ἀναφέρω μερικά δείχνουν τήν καταγωγήν των:

σ. 185: Αγαθάγγελος ἐπίσκοπος Έλους Πελοπόννησος (...)

σ. 187: Ανθίμιος Γαζῆς Πήλιον

Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός Παλαιαὶ Πάτραι

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Ναυπλίας Ναύπλιον (...)

σ. 188: Γρηγόριος Δικαῖος (Παπαφλέσσας) Πελοπόννησος (...)

σ. 189: Ζαχαρίας ἐπίσκοπος Κορίνθου Κόρινθος (...)

σ. 190: Θεόφιλος ἐπίσκοπος Αλεξανδρείας Αλεξάνδρεια (...)

Ιωσήφ Θεοδωρόπουλος Κων/λις (...)

Ιάκωβος Θεοδωρίδης ἰερέας Υδρα (...)

Ιγνάτιος ἐπίσκοπος Ἀρδαμερίου Αρδαμέριον (...)

Ιερόθεος ἐπίσκοπος Πάρου-Νάξου Πάρος (...)

Ιωακείμι ἐπίσκοπος Μαρτίνης Μαρτίνη (...)

Ιωσήφ ἐπίσκοπος Ανδρούτσης Ανδρούτση (...)

Λεόντιος Ιωάννου ἰερεὺς Κων/λις (...)

Στέργιος Ιωαννίδης Πήλιον (...)

σ. 192: <i>Βιάρος Καποδίστριας</i>	<i>Κέρκυρα (...)</i>
<i>Αύγουστινος Καποδίστριας</i>	<i>Κέρκυρα (...)</i>
σ. 193: <i>A. Καρακίτσιος</i>	<i>Μονεμβασία (...)</i>
σ. 199: <i>I. Νίκογλου</i>	<i>Φιλιππούπολις (...)</i>
σ. 199: <i>P. Νικολόπουλος</i>	<i>Σμύρνη (...)</i>
σ. 199: <i>I. Παπανικολάου</i>	<i>Πόντος (...)</i>
σ. 199: <i>Γεωργάκης Όλυμπιος</i>	<i>Ολυμπος (...)</i>
σ. 203: <i>Μιχαὴλ Σοῦτσος ἡγεμῶν Μολδαβίας</i>	<i>Μολδαβία (...)</i>
<i>Γρηγόριος Σοῦτσος</i>	<i>Κων/λις</i>
σ. 205: <i>Αθανάσιος Τσακάλωφ</i>	<i>Ιωάννινα</i>
σ. 205: <i>Νικηφόρος Τσακάλωφ</i>	<i>Ιωάννινα</i>
σ. 207: <i>Ἀλέξανδρος Υψηλάντης</i>	<i>Κων/λις</i>
<i>Νικόλαος Υψηλάντης</i>	<i>Κων/λις</i>
<i>Γεώργιος Υψηλάντης</i>	<i>Κων/λις</i>
<i>Φιλόθεος ἐπίσκοπος Δημητσάνης</i>	<i>Δημητσάνα (...) κ.λπ.</i>

Τό βιβλίο ύπ' ἀριθμ. 83 καὶ 84 εἶναι μαζί σταχωμένα ἀπό τὸν αὐτήτορα τῆς βιβλιοθήκης.

81. *Η ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΕΙΡΩΝΕΙΑΣ / ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Γ. Δ. ΦΕΞΗ / ΑΘΗΝΑΙ.*
Εἶναι διαστάσεων 13x21 ἐκ., ἔχει ἐν ὅλῳ 1-148 σελίδων.

<i>ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ</i>		
κεφ. 1 Ἀντίφασις τοῦ ἀνθρώπου	σελ.	3
κεφ. 2 Ἡ ἀποστολὴ τῆς ἡθικῆς	»	25
κεφ. 3 Άι ἀνθηικότητες τῆς ἡθικῆς	»	69
κεφ. 4 Ἡ εἰρωνεία ὡς ἡθικὴ στάσις	»	114 κ.λπ.

82. *ΘΕΑΤΗΣ Αθῆναι 22 Ἀπριλίου 1939 / ἀρ. φύλλου 745.* Εἶναι περιοδικό διαστάσεων, 24x34 ἐκ. σσ. 1-50. Τό περιοδικό ἔχει ποικίλα θέματα, ὅπως λ.χ. στή σ. 45 γράφει. *ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΗΑΣ ΑΘΗΝΑΣ / Η ΙΔΡΥΣΙΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ / ...* Τέτοια περιοδικά, ἐφημερίδας ἔχει ὄπτω κοινάτια στὴ βιβλιοθήκη του ὁ Σωτήριος Κράλης.

83. *ΣΥΝΕΚΔΗΜΟΣ / ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ /* Ἐχει σελ. ἀπό 195 ἕως 724. Τουτέστιν ἀκέφαλον-κολοβό τό θρησκευτικό γνωστό βιβλίο. Ἐχει διαστάσεις 10x17 ἐκ.

84. *ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ / ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ / «Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ» / ΙΔΡΥΘΕΝΤΟΣ ΤΗ 23 ΙΟΥΝΙΟΥ 1907 / ἐν LOWELL, MASSΑΧΟΥΣΕΤΗΣ) / ΤΥΠΟΙΣ ΑΡΙΣΤ. ΜΑΛΙΚΟΥΡΠΗ / 394 MARKETST LOWELL MASS(αχουσέτης) /* Στό τελευταῖο λευκό φ. 1β ἔχει τὴν σημείωσι *S. Borsjariis (= Σ. Μπορσάρης)*

85. *ΦΥΛΑΞ ΑΓΓΕΛΟΣ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / ΤΥΠΟΙΣ ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΥ καὶ ΣΙΑ / 1919.*

Είναι διαστάσεων 13x19 έκ. και ἔχει τίς κάτωθεν σημειώσεις:

α) Στό φ. 1β σημείωσις μέ πέννα μελάνης: βάσανα πηκρά / κακά σιμένα ηταν γραμένα / ἀπό μουντάδοσεν η στράτα του χοριού / διχός νά τα περιμενου αλα ο Θεός / ινί πολι μιγάλους / αφινι να βρουν η απουνι ανθωπή / να μου φάγουν τήν ψυχή μου κι θιος / Λαιπόν αγαπιτί μου θίε μου / Σε εβλογον υπομέ(νω) δοξασι / (δυσανάγνωστη φράσι) Ιωαννης Βαζούρας

β) Στή σ. 3 ἄνω ωά ὁ ἴδιος γραφεὺς μέ τήν ἐνθύμησι α' σημειώνει: ο ανθροπος οτάν τόν βρίσκουν / τα βάσανα τα δικαμου πρεπεί / να κανι επομονίν δια τόν λόγον οπού / παρακαλέσι τον Θεόν / Αγαπιτί μου οπον θεός / απάντησον εμείς γράμα / Διωτή θα γνογίζουν / πρέπει να μπορεξι αμα ηνι δυνατόν / Ιωαννης Βαζούρας

Ο γραφεὺς τῶν δύο ἐνθυμήσεων εἶναι ἀπό τόν Ἀλμυρό Βόλου και ἦταν στρατιωτικός, μᾶλλον κατώτερος, μόνιμος ὑπαξιωματικός τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ. Μετά τήν ἀπευλευθέρωσι τῆς Βορείου Ἡπείρου δραπέτευσε ἀπό τόν ἐλληνικό στρατό ἐντάχθηκε στόν στρατό Βορειοηπειρωτῶν και πολέμησε γιά τήν αὐτονομία τῆς Βορείου Ἡπείρου. Τό 1917 εὑρίσκεται στή Χότσιστα, ὅπου νυμφεύεται τήν Ἀθηνᾶ ἀδελφή τῆς μητέρας τοῦ Σωτηρίου Θ. Μπόρση η Κράλη. Ἀπό τόν γάμο του ἀποκτᾶ δύο παιδιά τόν Κώστα και τόν Ιάκωβο. Ὁ Κώστας εἶναι γεωπόνος και ζοῦσε στό Κοσσυφοπέδιο (Kosovo) ώς τόν πόλεμο μέ τούς Σέρβους. Οι Κοσσιβάροι τοῦ ἔκαψαν τό σπίτι και προσπάθησαν νά τόν σκοτώσουν. Ἐκείνος κατέφυγε στό Βελιγράδι, ὅπου ζεῖ σήμερα. Ὁ Ιάκωβος πέθανε και ἀφησε τρία παιδιά. Μεταξύ αὐτῶν τόν Γιάννη Βαζούρα πού σημειερα ζεῖ στήν Ἀθήνα και ἐργάζεται στόν Ιωάννη Κάλτσο πού κατάγεται ἀπό τή Χοτσίστα και εἶναι συγγενής του. Εύρισκουμε τόν πρόγονο τοῦ Ι. Κάλτσου στήν ἐνθύμησι β' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 βιβλίου τῆς παρούσας ἐργασίας. Ὁ παπποῦς Ιωάννης Βαζούρας στόν πόλεμο τοῦ 1922 κατατάσσεται ἐθελοντής στό Μικρασιατικό μέτωπο ὅπου φονεύεται. Η Ἀθηνᾶ μένει χῆρα, δέν ξαναπανδρεύεται, ἀφοσιώνεται στά παιδιά της και στήν ἐπιβίωσίν της ώς τέλος. Στό ἀρχείο τοῦ Σωτηρίου Κράλη ὑπάρχει ὀλόσωμη φωτογραφία μέ στρατιωτική στολή τοῦ Ιωάννου Βαζούρα.

86. ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ / ΤΗΣ / ΛΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ. Είναι διαστάσεων 11x16 έκ. και 1-58 σελίδων. Είναι ἡ γραμματική τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης πού διδασκόταν στίς Ἀστικές Σχολές.

87. ΕΠΙΤΟΜΟΝ ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ / τοῦ ἔτους 1882. Είναι ἀκέφαλη, αρχίζει ἀπό σ. 3 ἔως 182 σελίδα ὅπου ἔχει παράρτημα μέ σχήματα / **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑΣ / ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ** κολοβό σελίδων 1-91 σταχωμένα μιαζί ἀπό τόν κτήτορα.

Στό τελευταῖο φ. 182α ὑπάρχει ἐνθύμησις μέ ἀραβική γραφή σέ τέσσερις σειρές μέ μελανί γραφίτη τήν διπούα ἀδυνατῶ νά ἀναγνώσω. Στό ἴδιο φύλλο,

ἄνω ὡα, ἔχει ὁ ὄδιος γραφέας τό δνομά του *Πέτρος Γεωργίου Σιμώνα*. *Ηταν καθηγητής στήν Ἀστική Σχολή Χοτσίστης και οἱ ἀπόγονοι του σήμερα ζοῦν στά Τίρανα, ὅπως μέ πληροφόρησαν.

**88. ΣΥΝΟΨΙΣ / ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ / ΑΠ' ΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟ / ΡΩΜΑΙΩΝ ΥΠΟΔΟΥΛΩΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ / συνταχθεῖσα ὑπὸ / κ.
I. ΙΡΒΙΤΓΟΣ / Μεταφρασθεῖσα δὲ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ I. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ / Κατ' ἔγραψιν τῆς ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς / Πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων / ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΩΤΑΤΗ / Δαπάναις τῶν ΑΔΕΛΦΩΝ ΦΙΛΙΚΟΥ / Βιβλιοπωλεῖον ἐν Κωνσταντινούπολει / EN ΑΘΗΝΑΙΣ / ΤΥΠΟΙΣ «ΠΡΟΟΔΟΥ» 1872**

89. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ / ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ / A. DEBAY / ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ / ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ / EN ΑΘΗΝΑΙΣ μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς 115ης Γαλλικῆς ἐκδόσεως. / ὑπὸ O. ΟΡΦΑΝΙΑΔΟΥ. Περιλαμβάνει τά κεφάλαια ὅπως: περὶ τοῦ ἔρωτος - τῆς εὐτυχίας - τῆς συζυγικῆς πίστεως - ξηλοτυπίας - μοιχείας - διαζυγίου - τῆς ἀγαμίας - τῶν συνεπειῶν αὐτῆς κ.λπ.

Εἶναι βιβλίον κολοβόν, ἐκδόσεις πρώτης δεκαετίας 20ου αἰῶνος, διαστάσεων 13x21 ἑκ. Στίς σσ. 32-33 ὑπάρχει σημειωμένο μέ καλλίγραφο ἐπισυρμένη γραφή μέ μελάνι πέννας καταλόγου βιβλίων γιά τά ὅποια φαίνεται ὅτι εἶχε ἐνδιαφέρον ἀγορᾶς:

Ψυχολογία ἔρωτος	δρχ.	15
Ὑγιεινὴ καὶ Φυσιολογία γάμου	»	25
Ὑγιεινὴ ἡδονῶν καὶ τέρψεως	»	15
Φιλοσοφία γάμου	»	25
Κατάκτησις τῆς εὐτυχίας	»	30
Ἡθικὴ τῆς εἰρωνείας	»	30
Ἀσθένειαι εἰρωνείας	»	30
Ἡθικὴ → ἔχει ἐξαντηθεῖ	»	56
Ἐπιστήμη τῆς εὐτυχίας	»	35
Διὰ νὰ εἰσθε σύζυγος	»	25
Ὀδοὶ τῆς φύσεως	»	30
	Δρχ	336

ΕΚΔΟΣΕΙΣ / ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ (...) Σταδίου 114 / ΑΘΗΝΑ /

90. M. I. ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ / ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ / ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ / ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Δ΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ / ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ I. N. ΣΙΔΕΡΗ / EN ΑΘΗΝΑΙΣ / 1907. Εἶναι διαστάσεων 13x20 ἑκ. καὶ ἔχει 1-175 σελίδες. Στό τελευταῖο φύλλο ἔχει τίς κάτωθι ἐνθυμήσεις μέ ἀπλό γραφίτη:

α) Σωτήριος Θ. Μπόρσης / 24/5/21

β) Σωτήριος Θ. Μπόρσης / *Sotir Thodí Borshi / me 24//5//21 me 24 me Mai ne met / 1921*

Τήν ίδια ένθυμησι τήν έπαναλαμβάνει πάλι παρακάτω στό ίδιο φύλλο. Στό βιβλίο ύπαρχει μία ξεχωριστή κόλλα αναφορᾶς πού έπάνω δ Σωτήριος έχει γραμμένο μέ πέννα μελάνης τό τραγούδι:

Η ΕΛΑΦΙΝΑ

Όλο τάποσκα περπατεῖ /
 τα πόξερβαγναντεύει κι΄ ὅπου εῦρη γάργαρο νερό /
 θολώνει και τό πίνει. Κι ὁ ἥλιος τήν /
 ἐρώτησε και ὁ ἥλιος τήν ρωτάει γιατί ἐλαφίνα /
 ταπεινή δέν πᾶς κοντά μέ τ΄ ἄλλα μόνον /
 τά ἀπόσχια περπατεῖς, τά πού ζερβαγναντεύεις /
 και δπ΄ εὔρης γάργαρο νερό θολώνεις και πηγαίνεις /
 Ήλιε μου σαν μέ ρώτησες θά σου πᾶ /
 ομιλογήσω δώδεκα χρόνους πῆρα χωρίς /
 ἐλάφι και ἀπό τοὺς δώδεκα και ἐμπρός /
 γέννησα ἐλαφάκι και ἐκεῖ ποῦ βγῆκε ὁ βασιλιᾶς /
 νά λαφοκυνηγήσῃ τό πῦρ ποῦ βόσκουν /
 μοναχός ρίχνη και τό σκοτώνει εἰχε /
 τήν πρότι τήν δροσιά είχε τοῦ Μαΐου τά (δυσανάγνωστα) /
 κι ο βασιλιᾶς τό ξήλευσεν /
 (δυσανάγνωστη σειρά μία)
 ἀφήνω γειά στόν Ὄλυμπον σ΄ ὅλα τά κορφο /
 βιούνια σέ σᾶς λιμέργια ἔρημα πλατάνια μέ /
 τοὺς ἰσκιους Ζῆδρο μου καπετάνε μου τοῦ Ὄλυμπου /
 τά ξεφτέρια. Ἀφήνω γεια τόν ἥλιο μου και /
 τό λαμπρό φεγγάρι πού μού φεγγε νά πιρπατώ /
 τόν ἄξιο παλλικάρι. Ζῆδρο μου καπετάνε μου /
 βριυσούλιες μέ κρούα νερά και χαμοιήλε μου κάμπους /
 ἀφίνω γιά τούς σταυραῖτούς και /
 ὅλα τά ξεφτέρια Ζῆδρο μου καπετάνε μου /
 Τέλος. Ή Έλαφίνα

91. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ / ΕΚΛΕΚΤΑ ΒΙΒΛΙΑ / ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΓΚΩΤΙΕ / ROMANTΣΟ /
 Γ. Ι. Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ / ΑΘΗΝΑΙ. /⁷Έχει σελίδες 1-154. Είναι σέ σχήμα τσέπης τό γνωστό περιοδικό ROMANTΣΟ, διαστάσεων 12×16 έκ.

7. Thodí = Θώδης, ύποκοριστικό τοῦ Θεοδώρου και Θεοδώρας πού τό συναντοῦμε στή μεταβινέαντινή περίοδο σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα. Σήμερα τό συναντοῦμε στή Βόρειο Ήπειρο. Βλ. Κ. Σπανός, «Οἱ θεσσαλικοὶ οἰκισμοὶ στόν Ιεροσολυμιτικό κώδικα 509, 1649-1669», Θεσσαλικό Παρεργάτη 40 (2001) 354, 356.

92. *Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ / παραφρασθεῖσα / ἐκ τοῦ ἀρχετύπου Ἑλληνικοῦ / (τά ἴδια στήν ἀλβανική γλῶσσα μέ Ελληνικούς χαρακτῆρες). Κωνσταντινούπολις / 1879.* Ὁλο τὸ κείμενο εἶναι στήν κάθε σελίδα δίστηλο. Ἀριστερά μὲ Ἑλληνικά καὶ δεξιά ἀλβανικά μὲ ἑλληνικούς χαρακτῆρες, ὥπως περιέγραψα στό ὑπ' ἀριθμ. 3 τῆς παρούσης ἐργασίας. Ἐχει διαστάσεις 16×23 ἑκ., εἶναι δερματόδετο. Ἐχει σελίδες 1-724.

93. *Ιωάννου Β. Ιωάννου / ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (...) ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ Γ' καὶ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ / ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ / ΑΘΗΝΑΙ.* Ἐχει σελίδες 1-142, διαστάσεων 14×22 ἑκ.

94. *Σχολικὴ βιβλιοθήκη αὐγῆς Ἀθηνῶν / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΤΗΣ / ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ / ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ / ΤΗΣ Δ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ / ΥΠΟ / ΜΙΧΑΗΛ I. ΣΙΓΑΛΑ / Διευθυντοῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Θήρας / ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΠΙ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙAN 1904-1909 (...) EN ΑΘΗΝΑΙΣ 1904.* Ἐχει σελίδες 1-64, καὶ διαστάσεις 14×22 ἑκ.

95. *Βιβλίον Γεωμετρίας, ἀκέφαλο-κολοβό, διαστάσεων 11×16 ἑκ. καὶ ἔχει σελίδες 9-150.*

96. *Βιβλίον Οκτώηχος, ἀκέφαλο-κολοβό τοῦ 19ου αἰῶνος, ἔχει σελίδες 19-150.* Ἐχει διαστάσεις 12×18 ἑκ.

97. *Βιβλίον Θεάτρου, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 7-96 τοῦ Σπ. Περεσιάδουν-Έσμιε, διαστάσεων 14×22 ἑκ.*

98. *Βιβλίον παραμυθιῶν γιὰ τόν Χότζα, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 53-98, διαστάσεων 14×22 ἑκ.*

99. *Βιβλίον Γεωγραφία Ἑλλάδος, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 5-92, διαστάσεων 14×22 ἑκ.*

100. *Βιβλίον Στοιχειώδους ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ / μαθήματα, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 5-170, διαστάσεων 14×23 ἑκ.*

101. *Βιβλίον Ἑλληνικόν Ἀναγνωσματάριον, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 23-146, διαστάσεων 14×19 ἑκ.*

102. *Μύθοι Αἰσάπου, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 17-158, διαστάσεων 12×18 ἑκ.*

103. *Βιβλίον Θεάτρου ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 67-414, διαστάσεων 16×23 ἑκ.*

104. *Μυθιστόρημα Ἡ συμπορία τῶν 13, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 5-679, διαστάσεων 13×23 ἑκ.*

105. *Σχολεῖο καὶ Ζωὴ (...) Η ΚΑΤΑΧΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ / διαστάσεων 10×19 ἑκ., δερματόδετο.* Ἐχει σελίδες 1-414. Ἡ πρώτη σελίδα γράφει ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΖΩΗ / βιβλιοθήκη γιὰ δασκάλους καὶ Γονεῖς / Δ/ντής Κ. Δ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ / τοῦ ΡΑΥΟΤ / Η ΚΑΤΑΧΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ / μετάφραση / I. Βαχ-

βεόλου / τέως Ἐχπαιδευτικοῦ συμβούλου / ΑΘΗΝΑ / A. I. ΡΑΛΗΣ ΣΙΑ 1926.

106. Ἀκολουθία / εἰς τὸν Ἀκάθιστον ὄμονον / τῆς Θεοτόκου. Βιβλίον ἀκέφαλο-κολοβό μέ σελίδες 43-444, διαστάσεων 10x14 ἑκ.

107. Ἐγκυλοπαιδικὴ βιβλιοθήκη / ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ / ΤΟΥ / ΓΑΜΟΥ / ΉΤΟΙ ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ / (...) ΕΚΔΟΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Δ. ΦΕΞΗΣ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / 1927. Βιβλίον κολοβόν μέ σελίδες 1-78, διαστάσεων 14x28 ἑκ.

108. ΥΓΙΕΙΝΗ / ΤΩΝ ΗΔΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΨΕΩΝ. Βιβλίον ἀκέφαλο-κολοβό μέ σελίδες 3-126, διαστάσεων 14x28 ἑκ.

109. Ὁ καπετάν-Γιαγκούλας. Βίος καὶ κατορθώματα τοῦ Γιαγκούλα, βιβλίον ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 9-46, διαστάσεων 14x20 ἑκ.

110. Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (...) ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ / 1904. Ἐχει σελίδες 1-614, διαστάσεων 23x14 ἑκ.

111. Σύνοψις, ἀκέφαλη-κολοβή, σσ. 53-942, διαστάσεων 10x17 ἑκ.

112. Βιβλίον Ἀριθμητικῆς δημοτικοῦ σχολείου, ἀκέφαλο-κολοβό, μέ σσ. 21-110, διαστάσεων 14x22 ἑκ.

113. Βιβλίον ἀρχαίων Ἑλληνικῶν Ξενοφῶντος Ἐλληνικά, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 15-184, διαστάσεων 14x21 ἑκ.

114. Βίος τοῦ Μπερτολίνου, διήγημα ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 11-70, διαστάσεων 13x19 ἑκ.

115. Ὁ Μαρμαρωμένος βασιλιᾶς, ἀκέφαλο-κολοβό, σσ. 17-396, διαστάσεων 16x23 ἑκ.

116. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ / ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ / (...) ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ / Π. ΑΙΓΑΛΙΔΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ / ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ / 1911. Στό ἔξωφυλλο τοῦ βιβλίου ἡ σημείωσις: *Georgios A. Papadopoulos / etos 1914 / Petros / Marcou.*

117. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ / ΤΗΣ / ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ / ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ / ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ / APPENΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ / ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / 1898. Ἐχει διαστάσεις 12x18 ἑκ., σσ. 1-142. Στή σ. 13, δεξιά ὡα, μέ μελάνι πέννας σημειώνει: Σωτήριος Θεοδώρου Μπόρη.

118. Χ. ΚΑΡΜΙΤΣΗ / ΠΡΩΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΩΝ ΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ ΚΟΡΥΤΣΑΣ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ / ΤΗΣ / ΚΟΡΥΤΣΑΣ / ΚΑΙ / ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΙΚΙΔΟΣ / ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ / ΤΩΝ ΚΑΤΩΤΕΡΩΝ ΤΑΞΕΩΝ / ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΩΝ APPENΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ / ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ / Ἀδεία τοῦ Ὅπουργείου τῆς Παιδείας / ποιεῖν τι δεῖ ἃς γόνυ χλωρόν / ΘΕΟΚ ΙΔ', 170 / ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ / ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ / 1888.

Τό βιβλίον ἔχει διαστάσεις 13x19. Ἐχει σελίδας 1-97. Εἶναι σταχωμένο ἀπό τὸν Σωτῆρον Κράλη μὲ χοντρά χάρτινα ἔξωφυλλα. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι στὰ κράτη τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἰμουν συμπεριλαμβάνονται τὸ Μαυροβούνιον καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμυλία. Ἐνθυμήσεις ἔχει στὴ σ. 20.

α) Στὴν ἀριστερῷ ὥᾳ μὲ γραφίτη: *Ιωάννης Ἀν. Παπαδόπουλος 1925.*

β) Πρό τῆς σ. 53 στὸ λευκό φύλλο γράφει ὁ Ἰδιος γραφέας τὸ ὄνομά του στὰ Λατινικά: *Jani Andoni / Παπαδόπουλος / 1925 / καὶ ἀπό κάτω ἔχει ζωγραφισμένη τὴν Ἑλληνικὴ σημαία ἔγχρωμη. Παρ' ὅτι ἔχει πέντε χρόνια ἡ Βορειος Ἡπειρος ἀλβανική κατοχή τὸ πατριωτικό συναισθῆμα εἶναι ἔντονο στὸν Ιωάννη Παπαδόπουλο.*

γ) Σὲ λευκό φύλλο πρό τῆς σ. 73 ἔχει γραμμένο ὁ Ἰδιος γραφέας τὸ ἔτος 1924 ζωγραφισμένο μὲ γραφίτη μέσα σὲ μαῦρο πλαίσιο καὶ ἀπό κάτω τὴν Ἑλληνικὴ σημαία πάλι ζωγραφισμένη ἔγχρωμη.

δ) Στὴν ἀριστερῷ ὥᾳ τῆς σ. 74 μὲ γραφίτη γράφει: *Ιωάννης Ἀν. Παπαδόπουλος.*

ε) Στὸ τελευταῖο ἔγχρωμο φ. Ια οἱ ἀριθμοὶ 1920 καὶ ἀμέσως μέσα σὲ ἓνα τετράγωνο μαῦρο μὲ γραφίτη ζωγραφισμένο μὲ ἄσπρο φόντο τὸ ἔτος 1993. Ἡ ἐνθύμησις εἶναι τοῦ Σωτῆρον Κράλη πού σημαίνει τὴν προσδοκία ἐπανευρέσεως τῆς ἐλευθερίας μὲ τὴν πτῶσι τοῦ κομμουνισμοῦ.

119. ὀμόλογον διά 490

Ἀπό σήμερον μέχρι τῶν ἐλευσομένων ἀγίων ἀ-/ποστόλων τρέχοντος ἐτοὺς 1885 πέμπτου ὑ-/πόσχομαι ὁ ὑποφαινόμενος, / ἵνα μετρήσω τὰ ἄνιο τετρακόσια ἐννενήκοντα / γρόσια τῇ διαταγῇ τοῦ τυχόντος ἐπί-/τρόπου τῆς ἐκκλησίας Ἅγιου Νικολάου, / ἐάν δέ μετρηθῶν ἐμπροθέσμως θέλει τοῖς / ὑπολογισθῆ καὶ ὁ νόμιμος τόκος. /

Tῇ 19 Μαρτίου 1885 πέμπτου ἐν Χοτσίστῃ /

μαρτυρῶ δήμος παπακώστα

κωστῆς παπ(πᾶς) μαρτυρῶ

Δημήτριος Θ. διδάσκαλος ἔγραψα κατ' ἐντολὴν / του καὶ μαρτυρῶ

Τοντρικόν χαρτόσημον ἐτέθη καὶ ἐπάνω ἔγραψαν οἱ μάρτυρες τίς ὑπογραφές
των δηλαδὴ τὸ ἐπικύρωσαν.

Ἐξωθεν γράφει:

ὅμολογον / παπᾶ ἀδάμος / γρ(όσια) 490 / N 11

120. Ὁμόλογον πού ἔξωθεν γράφει: σαλῆ σατίκου γρ(όσια)

143

21

164

Ἀριθμός 143 ἦτοι ἑκατόν τεσσαράκοντα τρία γρό/σια ἐδανείσθην ὁ κάτωθεν ὑποφαινόμενος παρά / τοῦ Κυρίου Χρήστου Ἡλία, τά ὅποια ὑπόσχομαι πληρώσαι αὐτῷ ἡ τῇ διαταγῇ αὐτοῦ κατά τὰς 15 τοῦ / ἐλευσομένου Αἰγαίου-

στου μηνός παρελθούσης δέ τῆς προ/θεσμίας θέλουσι τρέξη μέ νόμιμον τόκον.
”Οθεν εῖς / ἔνδειξιν τοῦ ὑποφαινομαὶ 1873 Ιουνίου 2 / ἐγώ Ἀμέτης Σαλῆ
Σατῆ ὑπόσχομαι /τά ἄνωθεν / Βελῆς Μάλιο ἐγγυοῦμαι διά τὸ ἄνωθεν /
ο γράφας κατ’ αἴτησιν τοῦ διδ(άσκαλος) Δημήτριος Π. μαρτυρῶ

Παναγιότης Ιωάννου μαρτίρου
(δυσανάγνωστο) μαρτυρῷ
(δυσανάγνωστο) Χρήστου μαρτυρῷ
(...) δασανάγνωστα
Τό δύμάλιον εἶναι ἐπικυρωμένο ἐπάνω δεξιά μέ τουρκικό ἐθνόσημο.

121. Ἐπιστολή τοῦ Θεοδώρου Κράλη ἀπό τὰ Τίρανα ἀποσταλεῖσα στὴ Χοτσίστα.

Ἐν Διγραχίῳ τῇ Ιη Φεβρουαρίου 1938

Σεβαστή μοι μῆτερ ἀσπάζω τήν δεξιάν σου / ώς καὶ τῆς ἀγαπητῆς μοι θείας Κωνσταντίνας καὶ Ἀθηνᾶς / προσφέρω τά σέβη μου.

Προχθές ἀπό τὸν Σπύρο Πλάκου ἔλαβον τήν πολυγλυκητάτην σας ἐπιστολήν, καὶ ἐχάρην, μαθών διά / τήν καλήν σας ὑγείαν ώς καὶ ἡμεῖς μεταξύ Κλεάρχου / δοξάζομεν τὸν Ὅψιστον διότι ὑγιαίνομεν καλῶς, τό / αὐτό ἐπιθυμοῦμεν καὶ δι’ ὑμᾶς καὶ σᾶς ποθοῦμεν. / Ιδιαιτέρως σᾶς εὐχαριστοῦμεν, διά τό τορβᾶ ποῦ / πηραμεν μέ δσα εἶχε μέσα, δ Θεός νά μᾶς ἀξιώσῃ / νά σᾶς τά ἀνταποδώσωμεν πολλαπλασίως / Όσον ἀφορᾶ ποῦ μᾶς γράφεται ἡμᾶς ἔχεται στείλει / γράμματα μέ τόν Ἀντώνιον Τάσο καὶ Σπύρο Παπουτσῆ, / ἡμεῖς δέν ἔχομεν λάβει τίποτες διά τοῦτο / σᾶς παρακαλοῦμεν, γράφεται μας ταχυδρομικῶς / μήν κάμνεται οἰκονομίαν καὶ στά γράμματά μας / καὶ μᾶς ἀφήνεται νά στεναχωρούμεθα καὶ χάνοντας / καὶ αἱ ἐπιστολαὶ μας μέ τούς ἀνθρώπους ποῦ μας / στέλνεται.

Ἴδού πού σᾶς ἔξηγῷ διά τόν αὐτόν Ἀντώνιον, / πού καὶ μένα μέ ἔχουν σκάση νά γράφω μέ αὐτόν / τόν ἀνθρωπόν, μοῦ ἥρθε πρό τριῶν ἑβδομάδων / καὶ ὅπως σᾶς εἰχα γράψη καὶ προηγουμένως τόν / ἔστειλα εἰς τόν Μιχαήλ Σπύρουν μέ συμφωνίαν / ἐκατόν δέκα λέκ τόν μήνα καὶ τόν συμβούλευσον, δπως καὶ ἄν τοῦ τύχη νά μοῦ γράψη. /

Αὐτός πού λέται ἔφυγε καὶ ἐγώ τόν ἥξενα ἐν ἀσφαλείᾳ / περίμενα νά μοῦ ἀπαντήσῃ ἀπό τόν Μιχαήλ ὅταν προχθές / πού ἥμουνα στά Τύραννα διά τήν αἰτίαν τῶν / χρημάτων μου, πού ἔχω νά λάβω, καὶ πῆγα νά / ἐδῶ τόν Παύλο τόν ὁποῖον τόν βρήκα ἐν πλήρῃ / ὑγείαν, ἀντάμωσα καὶ τόν Κώστα μέ τόν ὄποιον / καὶ μάλωσα, διά τήν αἰτίαν τοῦ Ἀνδρέα, τώρα / ἀπορῶ καὶ ἐγώ πῶς ἔχη κάμνη ἔτσι αὐτός δ ἀνθρωπός / πού ἔχη φύγη ἀπό ἐκεῖ πού τόν ἔστειλα ἐγώ καὶ δέν / μοῦ ἀπαντήσῃ καθόλου, τώρα πιστεύω μέ καταλάβατε / ὅσον ἀφορᾶ διά τόν Παύλη σᾶς ἀσπάζεται τήν δεξιάν σας. /

Ἴδού τώρα ἀπό τόν Χρῆστο Πλάκου θά λάβεται / τό τορβᾶ μέ δύο κιλά

ξάχαριν μισό κιλό καφέ και / δύο καλούπια με σαπούνι τά όποια είναι δικά
μου / ώς και ἔνα είκοσισάφραγκο από τόν όποιον δύο / δολλάρια θά δώσης τῆς
Ἀθηνᾶς από τόν Κλέαρχον / νά τά ξοδεύεται μέ νγείαν μέ τό δνομα τοῦ
Θεοῦ / πάλιν θά σᾶς στείλομεν /

Τώρα τά ἀγαπητά μου ἔξαδέλφια Ἀνδρόνικον / καὶ Ιακώβ τοῦ ἀδελφοῦ
μαι ώς και σᾶς δλους τούς / συγγενεῖς καὶ φίλους προσφέρεται τά δέοντα. Ὁ
Κλέαρχος / σᾶς ἀσπάζεται τήν δεξιάν σας, ώς και ὁ Σπυράκης Νύμφη / Κώ-
στα καὶ Βαγγελία ὑγείαν καὶ σᾶς χαιρετοῦν.

Οὐδέν ἔτερον

Διατελῶ μετά σεβασμοῦ /

ὅ ταπεινός νίός σας Σωτήρης Μπορσάρης

Διά τόν Δῆμο ποῦ θέλει νά πάρη τό πάγκο μου νά τόν πάρη ἀλλά τόν παρα-
καλῶ νά μήν μοῦ το χαλάσῃ /

ἴδιος

Στήν ἐπιστολή ὑπάρχει καὶ τό κάτωθεν ὑστερόγραφο τοῦ Σωτηρίου Μπορ-
σάρη:

Σᾶς τό στέλνομεν τήν κατσαρόλαν νά μᾶς / στείλεται πάλιν μέ βούτυρον
ἔάν εἶνε δυνατόν / ώς και διά ἔνα σακάκι διά τόν Κλέαρχον / πῶς νά κάμνω
του φτιάχνει ἐκεῖ ἡ Θειά Ἀθηνᾶ / ἢ νά τοῦ κάμνω ἐγώ ἐδῶ διότι δέν ἔχη /
σακκάκι τής ἐργασίας γράψε πῶς νά κάμνω /

Σᾶς γλυκο/ασπάζομαι Σωτήρης

Ἄνωθεν τῆς ὑποσημειώσεως γράφει μέ ἀλβανικά γραφή καὶ ὁ ἔξαδέλφος
του Κώστας Βαζούρας νίός τοῦ Ιωάννη, πού εύρισκεται στό Δυρράχιο καὶ
αὐτός μαζί μέ τόν Σωτήριο.

Ἄγαπήτη μου μητέρα / Τήν πρώτη φορά ρωτάω διά τήν ὑγείαν σας / ἄν
φωτάτε καὶ διά ἐμένα εἶμαι καλά δόξα τῷ Θεῷ / δλα τά γοῦχα ποῦ μοῦ ἐστεί-
λατε μέ τόν Πάτο (Σπύρο Πλιάκον) τά πήραμε μέ ἔνα χαρτί / Χαιρετίσματα
ἀπό τόν Ντίνο, Ἀννα, Ιάκωβο, Ἀνδρονίκη, Εὐθυμία, Μαριγώ καὶ τήν οἰκο-
γένεια Ἀννας / οἰκογενειακά ἀπό τήν συνυφάδα καὶ δσους ρωτοῦν γιά μᾶς /
ο νίός σας Κώστας Βαζούρας

122. Δευτέρι λογαρισμῶν. Δεῖγμα τοῦ δευτερίου Σωτηρίου Κράλη κατά τό
ἔτος 1924.

Θεός βιοηθός

Έτος	ΙΣ ΧΣ		Μήνας Δεκέμβριος
	ΝΙ	ΚΑ	
σημειώσεις	Ημερ	Ναούμ	Σωτήρης
ἐργατῶν			
Δευτέρα	1	0=	0=
Τρίτη	2	1	1
			ἄλλαξα εἰς τόν Κώστα Ναούμ διόρθωσις τοῦ σχολείου

<i>Τετάρτη</i>	3	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	»	»	»
<i>Πέμπτη</i>	4	1	1	»	»	»
<i>Παρασκευή</i>	5	1	1	»	»	»
<i>Σάββατο</i>	6	+	+	»	»	»
<i>Κυριακή</i>	7	+	+	»	»	»
<i>Δευτέρα</i>	8	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	»	»	»
<i>Τρίτη</i>	9	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	»	»	»
<i>Τετάρτη</i>	10	1	1	»	»	»
<i>Πέμπτη</i>	11	0	0	»	»	»
<i>Παρασκευή</i>	12	+	+	»	»	»
<i>Σάββατο</i>	13	1	1	»	»	»
<i>Κυριακή</i>	14	+	+	»	»	»
<i>Δευτέρα</i>	15	1	1	»	»	»
<i>Τρίτη</i>	16	1	1	»	»	»
<i>Τετάρτη</i>	17	1	1	»	»	»
<i>Πέμπτη</i>	18	1	1	»	»	»
<i>Παρασκευή</i>	19	1	1	»	»	»
<i>Σάββατο</i>	20	1	1	»	»	»

Είναι ένα δευτέρι λογαριασμών από τό το έτος 1924 έως 1929 πού έργαζόταν στήν Κορυτσᾶ σε κάποιο έμπορικό κατάστημα. Κρατάει κάθε ημέρα τοῦ μηνός λεπτομερῆ λογαριασμού τοῦ μισθοῦ του καὶ τί πληρώνει σε ἄλλους ἐργάτες καθημερινῶς. Είναι ένα ΔΕΥΤΕΡΙ^β παρόμοιον ἐκράτουν οἱ νοικοκυραῖοι κατά τούς προηγούμενους αἰῶνας στό σπίτι τους μέλεπτομέρεια ἔσοδα, ἔξοδα, διμολογίες κ.τ.λ. Ἀρχιζαν πάντα ὅπως καὶ ἐπί τοῦ παρόντος δ Σωτήριος Κράλης.

Αρχή κερδίσεως Θεός βοηθός /
 Σεπτέμβριος έτος 1924 /
 (.....)
 Μήν Αὔγουστος 1929 Θεός βοηθός
 (.....)

123. Σταχωμένα τμήματα γεωγραφίας Εὐρώπης δύο διαφορετικῶν βιβλίων ἀκέφαλα-κολοβά, ἀπό σσ. 33-104 καὶ 17-48 ἀντίστοιχα. Ἐχουν καὶ τά δύο τίς ἵδιες διαστάσεις: 13x18 ἑκ.

Ἐνθυμήσεις μέ μελάνι πέννας δηλοποιοῦν τόν κτήτορα τοῦ βιβλίου πού ἀναγράφουν τά κάτωθι:

8. Βλ. Έλ. Καρακίτσιος, «Τό ΝΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΙ τοῦ Πολυνεργίου (Κεφάλωντς) Τρικάλων τῆς ἀρματολικῆς οἰκογένειας τῶν Στουρναραίων», Θεσσαλικό Ήμερολόγιο 23 (1993) 225 (στό ἔξης: «Τό ΝΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΙ»).

α) Πέτρος Χρήστου Δαδόλης 1925. Είναι πρόγονος τῆς οἰκογενείας Δαδόλη η Νταντόλη που ζει σήμερα στή Χοτσίστα. Ή ενθύμησις είναι στή σ. 77.

β) Στή σ. 20, ἄνω ὥα, μέ γραφίτη είναι σημειωμένο τό ὄνομα πάλι τοῦ ἴδιου γραφέως Πέτρος Χρήστου Δαδόλης / Ἐν Χοτσίστῃ τῇ 5 Δεκεμβρίου 1925.

γ) Στό φ. δπισθεν τοῦ Χάρτου τοῦ νομοῦ Κωνσταντινουπόλεως πρό τῆς σ. 25, μέ μελάνι πέννας γράφει τόν κάτωθι στίχο:

τ' ἀγαπημένο μυστικό /
τόν πόνο τῆς καρδιᾶς μου /
τὴν νίκτα πάντα φάλλω /
μ' ἐλπίδα μέ καιψό

Είναι ἀπαύγασμα τοῦ καῦμοῦ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος του πού ἐμφωλεύει στήν καρδιά τοῦ Βορειοηπειρώτη, κάτι ἄγνωστο στά αἰσθήματα τῶν ξένων Αὐστριακῶν ή Ἰταλῶν κ.τ.λ. πού λυσσαλέα πολέμησαν τήν ἐλευθερία τῆς Βορείου Ήπείρου καί τήν ἐνσωμάτωσαν στό φτιαχτό κράτος τῆς Αλβανίας.

δ) Ὄπισθεν τοῦ χάρτου τοῦ νομοῦ Θεσσαλονίκης πρό τῆς σ. 37 μέ μελάνι πέννας μέ καλλιγραφική ἐπισυρμένη γραφή σημειώνει ὁ ἴδιος κτήτορας τοῦ βιβλίου:

Σεβαστέ μοι πάτερ / σέ ἀσπάζομαι φιλῶ τήν δεξιά σας /
ἐγώ δι νίός σου μετά πόθου / Πέτρος Χρήστου Δ(αδόλης)

ε) Ὄπισθεν τοῦ χάρτου τοῦ νομοῦ Σκόδρας σημειώνεται πάλι μέ καλλιγραφική ἐπισυρμένη γραφή στά Γαλλικά: *Pierre Christ Dadoli / Hotsista 21 Novembre 1918.*

124. ΙΟΥΛΕΤΑ / Γ ΟΝΕ / ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ / Φ. ΓΕΡΟΜΙΧΑ / ΕΚΔΟΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ / «ΔΙΑΒΑΣΜΕΝΗ» / ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 8 ΑΘΗΝΑΙ. Τό βιβλίον-μυθιστόρημα είναι τοῦ 20οῦ αιώνα, ἔχει διαστάσεις 14x21 ἑκ. Είναι κολοβό καί ἔχει ἀπό τίς 1-126 σελίδες.

125. ΣΥΝΤΑΓΑΙ / ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ. Τό βιβλιάριον είναι διαστάσεων 12x17 ἑκ., κολοβό καί χωρίς ἐξώφυλλα. Ἐχει σελίδες 1-28 καί περιέχει συνταγές πρωτικῆς ιατρικῆς, ώς λ.χ.: περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς στοιχιομένης τσουκνίδας στά χτυπήματα... ποία ἀποτελέσματα ἔχει ἡ σκορδοφαγία κ.τ.λ.

126. ΗΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Γ. ΦΕΡΜΠΙΟΥ / ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ / ΤΗΣ / ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ / ΗΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ / ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ / APPENΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ / ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ / ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ / 1898. Είναι γραφιματική τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης καί ἔχει σταχωθεῖ ἀπό τόν κτήτορά της Σωτήριο Κράλη ή Μπόρση γιά νά μήν χαλάσῃ ἀπό τήν χρῆσιν της. Ἐχει διαστάσεις 13x19 ἑκ. καί ἀπό τήν 1-88 σελίδα. Ἐχει μία ἐνθύμηση στή

σ. 33 δεξιά όα, μέ πέννα μελάνης γράφει: *Σωτήριος Θεοδώρου Μπόρση.*

127. ΛΕΞΙΚΟΝ / ΤΟΥΡΚΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ / ΜΕΤΑ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ / ΥΠΟ / ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΜΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ / ΕΚΔΟΤΑΙ / Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ και Α. Κ. ΓΕΡΑΡΔΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ / ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ / 1894.

Τό λεξικό ἔχει διαστάσεις 12x17 εκ. Είναι δερματόδετο σταχωμένο μέ χοντρά έξωφυλλα και ἔχει σελίδες ἀπό 1-860. Είναι γραμμένο σέ κάθε σελίδα στήν ελληνική και στήν τουρκική τήν ὅποια ἀποδίδει μέ ἀραβικούς χαρακτῆρες καθότι τό σημερινό λατινικό ἀλφάριθμο ἐπεβλήθη στό τουρκικό κράτος ἀπό τόν Κεμάλ Ατατούρκ πολύ ἀργότερα. Στό τελευταῖο λευκό φ. 1α ἔχει μέ γραφίτη σημειωμένες τίς κάτωθι ἐνθυμήσεις:

α) βάσανα / πικρία κι καϊμί ἀφίστεμου / να ζίσου γιατί ἔχου φλόγα στήν καρδιά / ὅσο τοῦ ἀλιζμονισου τόρα τι θα γίνισι / οδιστιχις κε τρέμισ

β) "Οπισθεν στό φ. 1β μέ γραφίτη διδιος γραφέας τῆς ἐνθυμήσεως α, γράφει: *19 8 Φεβρουαρίου 1911 / Janis Vazouris⁹*

γ) ἀμέσως ἀπέναντι γράφει διδιος γραφέας μέ γραφίτη: διόξμος να χαθι παραποννο δεν / ἔχουμι τόρα θά ζμέξουμι ολι μαζί / θα ακολοθύμι τορα τιραγια δεν εχομε / γιλού αναστεναγμι πικρία σαβανα¹⁰ / τρομάρα.

128. "Ενα καρτ-ποστάλ πού ἀπεικονίζει δημόσιο κτίριο τοῦ Δυρραχίου τό ὅποιον ἀπεστάλη ἀπό τόν Σωτήριο Θ. Μπορσάρη στήν "Αννα Θ(εοδώρου) Μπορσάρη:

Σεβαστή μοι μήτερ / Σᾶς εὐχομαι τό νέον ἔτος 1929 και τάς ἐπισήμους / ήμέρας τῶν ἀγίων Θεοφανείων / δπως τάς διέλθεται / ἐν ύγεια / και ἀγαλλιάσει / και ἔτη πᾶς πολλά / και τοῦ χρόνου μαζί / διάσπαζόμενος τήν / δεξιάν σας / κοινῶς σιός σας / Σ. Θ. Μπορσάρης

"Ἄξιόλογη η γλώσσα τοῦ γραφέως και παρ' ὅτι ἀπό τό 1920 ἀπαγορεύεται η ελληνική γλώσσα στήν ἀλβανική ἐπικράτεια και οἱ ἀνατολικές ἐπαρχίες δέν ἐμπίπτουν στίς διατάξεις τῶν νόμων περὶ μειονοτικῶν ζωνῶν ὁ Σωτήριος Θ. Μπόρσης ἐπιμένει νά ἐκφράζεται δπως ἐδῶ ἐννιά χρόνια ἀπό τήν ἀπαγόρευση στήν προγονική του γλώσσα ἀψηφώντας τούς μύριους κινδύνους πού ἐμφωλεύουν.

129. Μία φωτογραφία μέ πέντε φίλους τοῦ Σωτήριου Θ. Μπόρση πού τώρα ψηφίζει ως Κράλης καθ' ὅτι ἀλλαζε τό ἐπίθετο, δπως προαναφέ-

9. Πρόκειται γιά τόν Ιωάννη Βαζούρα, γαμβρό τῆς ἀδελφῆς του Αθηνᾶς, ὃπο τόν Αλμυρό Βόλου, ἐθελοντή ἀγιονιστή γιά τήν ἐλευθερία τῆς Βορείου Ηπείρου ἀπό τό 1910-1920. Βλ. Έλ. Καρακίτσιος, «Ἐνας ἰθελοντής στρατιωτικός ἀπό τόν Αλμυρό Βόλου, γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Βορείου Ηπείρου (1910-1920)», Θεσσαλικό Ήμερολόγιο 44 (2004) (ὑπό ἔκδοσιν).

10. Είναι τά αἰσθήματα πού τόν κυριαρχοῦν, διότι ἀνήκει σέ ἀνταρτικό σώμα στήν ἀνατολική περιοχή Κορυτσᾶς και καταζητεῖται ἀπό τούς Αλβανούς γι' αὐτό και ἀργότερα φεύγει ἀπό τή Χότσιστα στά 1920 (στό Μικρασιατικό μέτωπο) χωρίς νά ἐπιστρέψει.

ραμε. Ἡ φωτογραφία είναι βγαλμένη στό Δυρράχιο δύον ἐργάζεται καὶ ἔχει τὴν ἐνθύμησι (πού ἐπιμένει πάλι στὴν πατρικὴ του γλώσσα ἐν ἔτει 1935): Ἐνθύμιον Δυρραχίου / πλησίον τοῦ μαγαζιοῦ / μας ἔτος 1935 / Τῇ σεβαστῇ μου μητέρᾳ / Ἀννῃ Θ. Κράλλῃ / ὁ νίος Σ. Θ. Κράλης Τ.Σ. (τονικική σφραγίδα).

130. ὁμολογία τοῦ ἀποστόλου / γιόργι Γρ(όσια) 575 / εἰς τὸ χρόνον αὐτὸν / τοῦ ἔδωσα ἀκόμη 500/ τό 1866 Ιούλιον: 2/

Αὐτά είναι γραμμένα κατά μῆκος ἔξωθεν τῆς κόλλας τοῦ ὁμολόγου. Ἐνῶ παραπλεύρως κατά πλάτος τῆς κόλλας τοῦ ὁμολόγου ἀναγράφονται τὰ κάτωθι:

δι' ἐμέ πληρόστε εἰς διαταγὴν τοῦ / κου Ιωάννη Μαυρουδῆ, ἰσότιμον
ἔλαβε εἰς λ/σμόν (λογαριασμόν) /

Κων/πόλει¹¹ τῇ 26 οκτωβρίου 1877 / N/45

Χριστον Ηλιοῦ (σβυσμένη ἡ ὑπογραφή ἀλλά φαίνεται)

T.Σ.

Ἄριθ. 575 εἰς πεντάρια / Ὁμολογία διά πεντακόσια ἐβδομήντα πέντε / ἐδανείσθην ὁ ὑποφαινόμενος εἰς τὴν διαταγὴν / τοῦ Θ. ἐπιτρόπου τοῦ λάσου Χρήστου Ηλιοῦ / διά προθεσμίαν ἔως τοῦ ἐρχομένου πρώτη / μαρτίου θέλω τοῦ πληρώσαι εἰς τὴν πρώτην ζήτησιν του διά τοῦτο δίδω τό παρόν εἰς χείρας του εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ὡς / ὑποφαίνομε /

1865 Μαρτίου: 22

εἰς Κωνλιν (Κωνσταντινούπολιν)

νικόλαος γεωργίον ὑπόσχομαι διά τὰ ἄνωθεν / μηχάλις γιάνη ενγιτης
(ἐγγυητής) διατα ανοθεν γροσια.

131. 506 ὁμολογία τοῦ ιοβάν άντωνη τέμο / T.Σ.

Γιωβάν Άντ. Τέμουν / ὑπ. ἐγγ. Κώτση Χρήστου

Γρ(όσια) 506

N. 39

T.Σ.

Τά ἀνωτέρῳ ἀναγράφονται ἔξωθεν τοῦ ὁμολόγου καὶ ἔσωθεν τά ἔξης:

Ἄριθ. 506 γρόσια εἰς πεντάρια / Ὁμολογία διά γρόσια πεντακόσια ἔξη
και-/φάλαιον καθαρόν ἐδανείσθην ἐγώ ὁ κά-/τωθεν ὑποφαινόμενος εἰς τὴν διαταγὴν / του κου ἐφόρου τοῦ λάσου Χρήστου Ηλία διά / προθεσμίαν ἔως τοῦ ἐλευσομένου α. Μαρτίου εἰς τὴν πρότην ζήτησιν τοῦ θέλω τά με/τρήσει εἰ δέ καὶ παρέλθει ἡ διορία τοκούνται / δύο τά % τὸν μήνα διά τοῦτο δίδω τό / παρόν ὄμόλογον εἰς χεῖρας του εἰς / θέν καὶ ἀσφάλειαν ὡς ὑποφαίνομαι /

Tό 1865 / Μαρτίου πρώτη /

11. Η κάμη τῆς Χοτσίστης ἔχει «δοῦνατ-λαβεῖν» μέ τὴν Κωνσταντινούπολη ἀλλά καὶ μέ τὴν ὑπόλουπη Ἐλλάδα ποικιλοτρόπως. Βλ. Έλ. Καρακίτσιος, «Παλαίτυπα καὶ ἐνθυμήσεις Χοτσίστης (Hoçisht) Κορυτσᾶς», *Μακεδονικά* 33 (2001-2002) 331-338.

ηοαννης αντωνηου ηποσκομε τα ανοθεν / Κωνσταντίνος Χρίστου εγγυητής
διά τά ἄνωθεν / Ναιούμι παππᾶς μαρτυρῶ.

132. ᾖξωθεν γράφει:

σημην και δημη/τρη
ηανακ (γιαννάκη) γεργο παπᾶς
γρόσ(ια) 620 /
“Εσωθεν ἀναγράφονται:

T.S.

Ομόλογον διά γρόσια (Άριθ. 620) μέ λίρ(ας) δόθωμ(ανικάς) 107 / Τά
ἀνωτέρῳ ἔξακόσια είκοσι γρόσια ἑδανείσθημεν οἱ ὑποφαινόμενοι / παρά τοῦ
Ιω(άννου) γεώργη Σάββα ἀτινα ὑποσχόμεθα ἀλληλεγίως πλειρῶσαι / αὐτά
εἰς τὴν διαταγὴν αὐτοῦ μέχρι τῶν ἐλευσομένων Ἅγίων Ἀποστόλων / παρελ-
θούσης δέ τῆς προθεσμίας ταύτης θέλουσι τοκισθῇ νομίμως διό δίδομεν / τό
παρόν μοι εἰς χείρας του πρός ἐνδειξιν καί ἀσφάλειαν των ὅπως ὑποφαι-
νόμεθα /

Ἐν Χοτσίστη τῇ 28 8/βρίον (σβυσμένο διότι ἀπεκολλήθη τό ἐθνόσημο)/

Διμίτριος γιανάχι ηποσκομε

Σμιεών Χρήστου ὑπόσχομαι τά ἄνωθεν (ἀναγραφόμενα) ὅπως δέ ὑπογρά-
φομαι / κατ' αἴτησιν του παρά τοῦ Ιωάννου (...) ὅπως δέ δεδήλοτε /
μηνάς παπ(πᾶς)¹² Κονσταντίνου μαρτυρῶ /
Ιωάννης παπ(πᾶς) Κωνσταντίνου μαρτυρῶ /.

133. ᾖξωθεν τοῦ ὁμιλούγου ἀναγράφονται: ὁμιλογία τοῦ μανόλη χρή-
στου 1865 / ὑπό ἐγγ(εγραμμένου) Χρ. Ήλιοῦ / Γρ(όσια) 875 / N. 43 /.

Ἐσωθεν τό ὁμιλούγον γράφει τά κάτωθι, ἐνῷ εἰς τό ἄνω δεξιόν μέρος
ὅπως καί σέ δλα τά ὁμιλογα εἶναι ή τουρκική σφραγίδα μέ ἀραβικούς χαρα-
κτῆρες γύρωθεν, ἐνῷ εἰς τό μέσον ὑπάρχει πάντοτε «ἀραβιούργημα» ἀποσπά-
σματος τοῦ κορανίου:

αρηθμιόν 875 /

T.S.

οκτακόσια ενδομήντα πέντε κεφαλεο καθαρό / το οπηω ἔλαβον εγο ο ηπο-
κατοιθεν ηποφενομενος / εις διαταγὴν του σχολαρηου χρηστο ηληου επηρεο-
πος του λά / βον της σχολης Χοτζηστη υπόσχομε Απωδοθούνε / αύτω μέχρη
εις τὴν προθεσμίαν δηορηαν: α μαρτιου / να τα εινιαρησησο κορης (χωρίς)
τηνα πληρωσιος (;) εγω / πρόστεν τους μαρτηρους δηηβεβίον της αληθηας /
1865 μαρτιου προτης / μανόλης χρήστου ηπόσκομε τα ανοθεν / Χρήστος
Ηλιοῦ ἐγγυητής διά τά ἄνωθεν γρόσ(ια) /

Ἄπο τό ὁμιλούγον αύτό πληροφορούμεθα δτι στήν κώμη τῆς Χοτσίστης
λειτουργεῖ ή Αστική Σχολή Χοτσίστης (Γυμνάσιο σημερινό) και σχολάρχης

— — — — —
12. Ηματηρούμε δτι ή Χότσιστα έχει δύο ίερεις ἀδέλφια ἐκ τῶν ὅποιων ὁ ἔνας εἶναι
ἄνορθογραφος.

είναι ὁ Χοτσίστιανός Χρῆστος Ἡλιοῦ ἐγγράμμιατος καὶ καλλιγράφος, δπως φαίνεται στήν ὑπογραφή του. Τό διμόλογο ἀνορθόγραφο συνέταξε σίγουρα ἄλλος γραφέας για αὐτό καὶ διαφέρει ὁ γραφικός χαρακτῆρας, δημος μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἡ σχολή Χοτσίστης ἔχει λάβθιν (κληροδότημα) καὶ ἐπίτροπος είναι ὁ σχολάρχης Χρῆστος Ἡλιοῦ. Σημαντική εἰδησις διά τήν κώμην τῆς Χοτσίστης πού ἀναφέρεται στά ὑπ' ἀριθ. 134, 135, 137, 138 διμόλογα πού μέ τούς τόκους των λειτουργεῖ ἡ Σχολή Χοτσίστης ἀφ' ἐνός ἄλλα καὶ διευκολύνονται οἱ κάτοικοι ἀφ' ἐτέρου.

134. ~Εξωθεν τοῦ διμολόγου ἀναγνώσκομεν:
διμολογία τοῦ / ναούμι πα(ππᾶς) Γρ(όσσια) 1748 = 20 / ὑπ. ἐγγ. βασιλ. παπ(πᾶ) Ιωαν(νου) / N / 37 /

~Εσωθεν τό διμόλογον ἔχει ὡς ἔξης:

Ἀριθ. 1748:¹³ Λ γρ(όσσια) πεντάρια / διμολογία διά χίλια ἐπτακόσια σα-ράντα ὀκτώ / καὶ μισό γρόσσια ἐδανίσθη ἐγώ ὁ ὑποφαινό / μενος εἰς τήν δια-ταγὴν τοῦ κυρίου ἐπιτρόπου / τοῦ λάσσου¹⁴ Χρῆστου Ἡλιοῦ διά προθεσμίαν / ἐως τοῦ ἐρχομένου πρώτης μαρτίου θέλω / τά πληρώσῃ εἰς τήν πρώτην ζήτη-σιν του / διά τοῦτο δίδω τό παρόν διμόλογον εἰς / χείρας του εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ὡς / ὑποφαίνωμε.

1865 μαρτίου β /
Ναούμι πα(ππᾶς) ιωάννου ὑπόσχομαι τά ἀνοθεν /
βασηλης πα(ππᾶς) ηγητης (ἐγγυητής) δημα τα ανοθεν /
Κωνσταντίνος Χρῆστου μαρτυρῶ /

εξωφλήθη (συμπλεγματικό μονόγραμμα)

135. ~Εξωθεν τό διμόλογον σημειώνει:
Εις ἔτος: 1866 / βακούφρικα¹⁵ διμολογία / τοῦ σφέτηκο νάσε διά / γρόσσια 287: 20¹⁶ / αριθ. 14.

~Εσωθεν τό διμόλογον ἀναγράφει:

— — — — —
13. Τό I. σημαίνει μισό γρόσσια καὶ σημειοῦται αὐτή τήν ἐποχή κατ' αὐτὸν τόν τρόπο στούς λογιασμούς, βλ. Καρακίτιος, «Τό ΝΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΙ», ὥ.π., σ. 230.

14. Λάσσο είναι τό κληροδότημα (μεγάλη διορεά). Βλ. Ἀχιλ. Λαζάρου, *Ἡ ἀραιωνική καὶ αἱ μετά τῆς Ἑλληνικῆς σχέσις αὐτῆς*, Αθήναι 1976, σ. 159· Χρ. Λιόλιος, «Ἐνα κληροδότημα τοῦ Γαβριήλ Σταγάνων στήν Δεσπάτη τό 1813», *Μετέωρα* 31 (1977) 151-152 σημ. 64: ...λάσσον παντο-τινόν τοῦ ἀειμνήστον ἀρχιερέως Σταγάνων κ. Γαβριήλ ἔθηκεν εἰς τήν ἐκκλησίαν τήν εἰς τό χωρίον Δουσκάταν τῶν μεγάλων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης γρ. 50: ἦτοι πεντήκοντα καὶ διά τό χρονικὸν αἴτοι, διάφορον γρ. 6: ἔξι νὰ είναι ὑποχρεωμένοι οἱ κατά καιρούς, τής αὐτῆς χώρας νὰ μινημονεύουσι Γαβριήλ Ἀρχιερέας τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν αἴτοι...

15. Βλ. Ἡλ. Κωνσταντίνου, *Λεξικό τῶν ἔνων λεξεων στήν Ἑλληνική γλώσσα*, Αθήναι 1992, σ. 24. Στα τονικικά vafí = ἐκκλησιαστικό κτήμα.

16. Τά 20 είναι παράδεις, ὑποδιαιρεσίς τοῦ γροσίου πού ἔχει 40 παράδεις ἢ 120 ἀσπρα. Βλ. Δικ. Βαγιακάκος, *Σημβολή εἰς τήν μελέτην τῶν ναυτικῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν ὅρων τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου (16ος-19ος αἰών)*, Αθήναι 1992, σ. 52.

T.Σ.

διμόλογο διά γρόσια 287: 20 διακόσια /
 όκδόντα ἐπτά καὶ μισό ἑδανίσθην ὁ ὑποφε / νόμενος εἰς διαταγὴν τοῦ
 ἐμπόρου Ἰωάννου / χρήστου ἔχομεν τὴν διορίαν ὡς ἐξῆς: β / αὐγούστου διά
 νά τά δόσω χορίς τινάς φόρους / ἔαν περάσῃ ἀπό τὴν διορίαν τά τρέχη / μέ
 τόκους τά δύο εἴτε τῆς ἑκατόν / τό παρόν διμόλογον εἰς κάθε ζητησίν του / εἰς
 ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ὡς ὑποφαίνομε /
 τῇ β' αὐγούστου 1866 /
 εγο ο σφετκος ηποσκομε το ανοθεν /
 εγο ο γιωργος μαρτιρας.

136.

T.Σ.

διμόλογον δηα γροσιά τριακοσιά δεκα πέντε N 315 /
 εδανήσθην εγω υποφενος απο τον κηριόν Χριστον / ηληού ηποσκομε δε πλη-
 ρουσα αυτο εις διαταγὴν αν / του του ανοτερου τριακοσιά δεκα πεντε γροσια
 κορης / τηνός προφασεός κατά τὴν προτήν ηουληον παρελ / θουσης δε της
 προθεσμηας να τρεχωσι με(χ)ρονηκον / τοκόν προς δεκα πεντε της % δηα
 τουτο δηδομή / το παρόν αυτό εις ενδειξιν 1867 ηουληον 20 / σαλη οξιμανή
 μαζή με τον πεδημοιυ υποσκομε τα ανοθεν / γροσια.
 μουνεχτάρης¹⁷ σπαχής¹⁸ μαρτηρο
 μουνεχτάρης οιδελασα μαρτις
 μουνεχτάρης ασανης παρηκαταιρις μαρτηρο
 εγώ ὁ τέλης¹⁹ πηνέ με λογον του σαλη οξιμανή γραφων μαρτηρο /

~Αξιον λόγου στο παρόν διμόλογον δηι ἀπό το λάσον ἐδίδοντο διμόλογα
 καὶ εἰς τούς μουσουλμάνους. Ἐπίσης μαθαίνομε δηι ἡ Χότσιστα στά 1867
 είχε μουνχτάρη καὶ Σπαχή.

137.

T.Σ.

187 / γρόσια εκατόν ογδοήκοντα επτά ποσόν τά ώποια τά ἑλαβά εγό υπο /
 φαινο κατοθεν με μαρτιρονς πιαρα Απο τον Χριστον ήλιού κε υποσκομε να
 τα μετρισο Απο σιμερων εντός / τον δεκά πέντε ημέρες αυγούστου να του τα
 μετρισο / εις διαταγὴν ηδίουν απογραμενου και αν περασόν A / πο την διορίαν
 ηποσκομε πλερόσι νομιμον / τοκο ουτος κε υποσκομεθα

Χοτσίστη 1870 απριλίου 5
 εγο ασαν σαλή και με το πεδή μου ηποσκομεθα τα ανοθε / γροσια

17. *Muhtar* ἡ μουνχτάρης ἡ μουνχτάρης ἡ μικτάρης: αίρετός δημοτικός ἡ κοινοτικός σύμ-
 βουλος τῶν χωρίων ἡ συνοικιῶν. Βλ. Ἀντ. Θεοφιλακτίδου, *Τουρκο-ελληνικόν Λεξικόν*, Nur
 Basimeri 3/1 1960, σ. 465.

18. *Σπαχής* ἡ σπαής, τουρκικά *sırah*, σημαίνει ἵππεις. Ἐδόθη ὡς τίτλος τοῦ τιμαριούχου ἐπί¹
 τουρκοκρατίας πού συγκέντρωνε και τοὺς φόρους.

19. Είναι τό ὄνομα Ἀριστοτέλης Πίνο ἡ Μπίνο τοῦ ὅποιον ὑπάρχουν οἱ ἀπόγονοι ἀκόμη
 σήμερα στή Χότσιστα, μάλιστα ὁ Δημήτριος είναι τοπογράφος μηχανικός.

μουσταφᾶ σπαχῆς μαρτιῷ
Ασαν παηρακταρὶ μαρτιῷ
εγό αυτούς ως ομολογοῦν τα να γραφομενα γραφο / μαρτερό /

138. Ὅτε έξωθεν τό διμόλιογον γράφει:

σοντι	Γρ:(οσσια)	496/
τεφά	Γρ:	150/
	Γρ:	646/
τεφά	Γρ:	73/
		719

Ὅτε έξωθεν ἀναγράφονται στό διμόλιογο τά κάτωθι:

T.S.

Ἄριθ. 496 Γρ(οσσια) /

Τα ανώτερα τετρακόσια ἐνενήντα ἔξι γρόσια ὑπόσχομαι / πληρώσει ἐγώ ἡ
ὑποφαινόμενη εἰς διαταγὴν τοῦ Κυρίου / Χρήστου Ἡλιοῦ εἰς προθεσμίαν μέ-
χρι τῶν ἐρχομένων / Ἀγίων Ἀποστόλων. Ἰνα τά πληρόσωμεν δίχως τινας /
προφάσεως παρελθούσης δέ τῆς προθεσμίας νά / τρέξουν μέ Nόμιμον τόκον
διά τοῦτο δίδω τό παρόν μου. Εἰς ἀσφάλειαν καί εἰς ἔνδειξιν διό καί ὑπο-/
φαίνομαι.

Ἐν Χοτίστη 1872 Δεκεμβρίου 20/

Ἐλαβον προσέτι ἑκατόν πεντήκοντα ἄριθ 150 γρόσια / ἐγώ ἡ βαγγελίτζα
Ἴτση ὑπόσχομαι τά ἀνωθεν / καγώ ἡ φίλια ηζφετκοβέτζα ἐγγυοῦμαι διά τά /
γρόσια. Ελάβαμεν προσέτι γρόσια 73 ἑβδομῆντα τρία / καγώ δέ ο παπᾶ
εὐαγγέλιος Ναούμι μέ λόγον / των γράφω²⁰ καί μαρτυρῶ /
τηρωαβήτζα ητοῦρο μάρτυς /
σωτηρίτζα σιῶντα μάρτυς /
Βασίλεως Δημητρίου Μαρτυρῶ /
διδάσκαλος) Δημήτριος Παναγιώτου μάρτυς /
εγό ο βασιλῆς ναούμι μάρτυρας /

Στό διμόλιογο αὐτό πού ἔγραψε ὁ ίερέας τοῦ χωριοῦ παπᾶ-Εὐάγγελος βρί-
σκουμε ἐκτός τῶν ἄλλων στοιχείων τή φίλια ηζφετκοβέτζα ως ἐγγυήτρια, τήν
τηροκοβήτζα ητοῦρο πού ἀπό τά δονόματά τους φαίνονται σλάβες καί ὑπογρά-
φει ὁ γραφέας τοῦ διμόλιογου ἀντ' αὐτῶν.

Στή Χότσιστα ὑπογράφει ως μάρτυς καί ὁ δάσκαλος αὐτῆς Δημήτριος
Παναγιώτου, δρθογράφος καί καλλιγράφος. Τό διμόλιογον είναι ἀπό τό λάσον
τῆς σχολῆς Χότσιστης, διπώς φαίνεται, γιατί τό χορηγεῖ ὁ ἐπίτροπός της
Χρήστος Ἡλιοῦ ἐκ Χότσιστης.

20. Τό διμόλιογο ἔγραψε ὁ παπᾶ-Εὐάγγελος Ναούμι ἀπό τή Χότσιστα καλλιγράφος καί δρθογράφος πού δείχνει τή μορφωτική του παιδεία.

139. ὄμόλογον τοῦ Κῶτσο /

πήνε ἀπό 1872 /

γροσίων - 2, 572 /

Αριθ. 1ος

Ἐσωθεν γράφει τό ὄμόλογον:

Ὄμόλογον γροσίου 2, 572 /

τά ἄνωθεν δύο χιλιάδες καὶ πεντακόσια ἑβδομήκοντα δύο / γρόσια ἐδανείσθην ὁ κάτωθεν ὑποφαινόμενος παρά / τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Ἀγίου Νικολάου Κυρίου Βασιλείου πατᾶ Ἰω/άννου ἀπό τοῦ τῆς ἐκκλησίας, τά ὅποια ὑπόσχομαι πληρῶ / σας εἰς διαταγὴν του τῶν ἐλευσομένων Ἀγίων Ἀποστόλων πα/ρελθούσης δέ τῆς προθεσμίας ταύτης θέλουσι τρέξῃ μέ / νόμιμον τόκον.

Οθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν δίδωμι / τό παρόν καὶ οὗτως ὑποφαίνομαι /

Τῇ 29/8/ρίου 1872 ἐν Χοτσίστη /

εγο ο κοτας πινε ηποσκομε /

Κωνσταντίνος χρηστον μαρτυρῶ /

αντων τασε μαρτηρο /

Είναι τό πρώτο ὄμόλογο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Χοτσίστης πού ἐκδίδει γιά τήν ἐνίσχυσίν του καθ' ὅτι ὁ Ἱ. Ναός χτίζεται αὐτή τήν ἐποχή καὶ είναι ἔνα κόσμημα τῆς περιοχῆς, ὅπως δείχνει ἡ φωτογραφία του.

140. Ἐξωθεν ἀναγράφει τό ὄμόλογον:

ὄμόλογον τοῦ θέμελη /

Ιωάννου γρ(οσια) 887 προθ(εσμία) /

τῶν Αγ. Αποστ(όλων) 1875

N / 6 /

Κάτωθεν καὶ ἀντίθετα τῆς ἄνω καταγραφῆς τοῦ ὄμολόγου ἀναγραφέντας στήν ἔξωτερην πλευρά τό ἀκόλουθον:

ἐμέτρησεν ὁ Κύριος Χαράλαμπος θεμελης / διά τά ὅπισθεν χρήματα γρ(οσια) τριακόσια / πενήντα Αριθ. 350 /

1881 τῇ α΄ μαρτίου Χότσιστα

Ἐσωθεν τό ὄμόλογον γράφει:

887 / Γρόσια / Τ.Σ.

Τά ἄνωθεν ὀκτακόσια ὀγδοήκοντα ἑπτά / γρόσια ἐδανείσθην ὁ ὑποφαινόμενος παρά τοῦ λάσου τῆς ἐκκλησίας δοθέντα / μοι διά χειρός τοῦ ἐφορούντος Κ(υρίου) Κων/νσταντίνου Παπαδοπούλου καὶ ὑπόσχομαι / πληρῶσαι αὐτά εἰς διαταγὴν αὐτοῦ μέ / χρι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τοῦ ἐλευσομένους /

ετούς. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας θέλει τοῖς λογισθῆ καὶ νόμιμος τόκος /.

Καὶ εἰς ἔνδειξιν τῇ 13η 8μβρίου 1874 Χότξιστα /

Κ(ύριος) θεμελῆς Ιωάννου ὑπόσχομαι τάνωθεν /

Γεώργιος Σπιρ. Σούρλα διδάσκαλος διά τὸν ἀγράμματον θεμελῆ Ιωάννου

χατ' αἴτησιν /
 του τοῦ ὑπέγραψα καὶ μαρτυρῶ /
Γιοβάν (Ιωάννης) Χρήστου μαρτυρῶ
δημήτρης χρήστου μαρτηροῦ

Γραφέας τοῦ ὄμιλογου είναι ὁ διδάσκαλος Γεώργιος Σπυρ. Σούρλα ὁ ὅποιος είναι δρθογράφος-καλλιγράφος, ἔχει μόνον τόν 8μβριον ἀντί 8μβριον τό σωστόν. Στό ὄμιλογο βρίσκουμε τά πρῶτα ἐπίθετα Παπαδόπουλος, Σούρλα καὶ Πίνε ἔξαλβανισμένο τοῦ ἐπιθέτου Μπίνος (βλάχικη προέλευση) πού ὑπάρχει μέχρι σήμερα στή Χότσιστα. Μνημονεύεται καὶ τό λάσον (κληροδότημα) τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἅγιου Νικολάου γιά πρώτη φορά ἀπό τόν ὅποιον δανείζουν χρήματα. Ὄπως δέ βλέπουμε ἀπό τίς δοσοληψίες, ἡ κώμη τῆς Χοτσίστης ἔχει εὔρωστη οἰκονομία καὶ ἔχει ὑψηλό βιοτικό ἐπίπεδο γιά τὴν ἐποχή αὐτῆς.

141. Ὁ Εξωθεν τό ὄμιλογον ἀναγράφει:
ὄμιλογον τοῦ Εὐαγγέλλου /
στέριου γρ(όσια) : 1510 /
προθεσμία τῶν Ἅγιων Ἀποστ(όλων) /
τοῦ 1875 /
N / 9

Ἐσωθεν τό ὄμιλογον ἀναγράφει:
Χρεομόλογον γρ(όσια) 1510:
Tά ἀνωθεν χίλια πεντακόσια δέκα γρόσια ἐδα/νείσθημεν ἡμεῖς οἱ ὑποφαινόμενοι εἰς διαταγὴν τοῦ / Κυρίου εὐφόρου τῆς ἐκκλησίας διά προθεσμίαν διά / τό ἔτος ὀλόκληρον παρελθούσης δέ τῆς διορίας / νά τοκισθῶν μέ νόμιμον ἔστεν δίδομαι / τό παρόν μας εἰς ἐνδειξιν ὡς ὑποφαινόμεθα /
1874 τῇ 7 8(βρίου) /
εὐαγγέλιος Στέριου καὶ Μήτα Ηλιοῦ /
λενγγίηος (ἀλληλεγγίως) ὑποσχόμαιθα τά ἄνο /
Κωνσταντίνος Χρήστου μαρτυρῶ
ο γράψας Νικόλας ἀντωνίου μαρτυρῶ

142. Ὁ Εξωθεν τό ὄμιλογον ἀναγράφει:
Ὄμιλογον τοῦ Χρήστου /
Γκίνου γρ(όσια) 560 /
τοῦ 1875
ἀριθ 3 / 1 /
Ἐσωθεν ἀναγινώσκομεν τά κάτωθι:
ὄμιλογον γροσίων 560 /
τά ἀνωθεν (κατεστραμμένη ὀλόκληρη ἡ σειρά) λιρῶν / ὁ ὑποφαινόμενος

εἰς διαταγήν τοῦ τυχόντος ἐπιτρόπου / τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἅγιου νικολάου
 Χοτσίστης μέχρι / τῶν Ἅγίων Ἀποστόλων, παρελθούσης δέ τῆς προθεσμίας
 ταύτης θά ύπολογίζωνται μέ νόμιμον τόκου / δι' ὅ δίδωμεν τό παρόν εἰς ἔν-
 δειξιν καὶ οὕτως / ὑποφαίνομαι /
 τῇ 25 Βριού 1875 ἐν Χοτσίστῃ /
 Χρήστο γκίνο ηποσκομε /
 Χαράλαμπος Νικολ(άκη;) μαρτυρῶ /

143. Ἐξωθεν τό ὄμιλογον γράφει:
 μιλονη (όμιλογία) τουτήνε (αὐτή) γέργο /
 παπα θεμελης γρ(όσια) 270 /
 τιφα 27/
 297/
 τιφ +28/
 325/
 δουλιεία 5.20/
 319.20/

Ἐσωθεν τό ὄμιλογο γράφει:

Ἐλαβαν οἱ ὑποφαινόμενοι βασιλίτσα Τανάσι παρά / τοῦ κυρίου Χρήστου
 Ἡλία γρόσια 270: ἥτοι διακό-/σια ἐβδομήντα σωστά ὑπομνήσκομε νά τά /
 δώσο εἰς αὐτῶν ειται εἰς διαταγήν αὐτούν / μέ προθεσμίαν μέτιρι ἀγίων ἀπο-
 στόλων τα με/τρον παρελθούσης δέ τῆς προθεσμίας θέλουσι / τρέξη με νόμι-
 μον τόκων καὶ ὑποφαινόμεθα / τεφά ἔτει ἔλαβα γρόσια εικοσι επτά 27 /

8/Βρίον 7: 1876 /

ἔγκω ο βασιλίς θανάσι πηδόσκιμε τανοθεν γροσια /
 ο Γράφας²¹ κατ' αἰτηση Διονύσιος ιερεύς /
 Γράφω καὶ μαρτυρῶ /
 Νικόλαος Αντωνίου μαρτυρῶ /
 ραφαϊλη βαγγέλη μαρτηρο
 ετι ταιφα ελαβα 28 : ητι ηρουσι οχτο /

144. Ὄμιλογον 2 /
 Γιαννάκ(η) Αθ. Πίντσα /
 τῆς ἀδελφ(ότητος) Σελασφόρος /
 Διά λίρ(ας) δή(ωμανικάς) 1 1/4 /
 Ν / 59 /

Εἶναι γραμμένο Ἐξωθεν τοῦ ὄμιλογου. Εἶναι γραμμένο τό ὄμιλογο σέ
 ἀπλό τετράγωνο χαρτί καὶ ἔξεδόθη εἰς Χοτσίσταν 22 Νοεμβρίου 1882 ἀπό τήν

21. Γραφέας τοῦ ὄμιλογου είναι ὁ Διονύσιος ιερεὺς, δπως ἀναφέρει ὁ ἴδιος πού ὑπογράφει
 μέ τὸν ἴδιο γραφικό χαρακτήρα.

ἀδελφότητα «Σελασφόρος»²², δπως ἀκριβῶς ἀναφέρει:

λίρας ὁθωμανικάς) 1 1/4/

Ἐλαβε ὁ ὑποφαινόμενος παρά τῶν κυρίων νίδν Χρ. / Ἀδάμου ταμείου τῆς ἐν Χοτσίστῃ ἀδελφότητος ἡ Σελασφόρος / τῇ δοιά ύπόσχομαι πληρῶσαι εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἀποδεκαρφ(πον) / μεν ἡμέρας ἔξηκοντα μία. παρελθούσης τῆς παραδομῆς (νά παραδοθῇ) θέλει τρέξει / μέ τούς τόκους ὑπερ τιμῆς εἰς π(αραδε)ς) ἔνδεκα.

Τῇ 22 9/βρίου (1)882 θεοφάνης /
γιαννακῆς αθανασίου /
ηποσκομε τα ανοθεν /

Τῇ 25 8/βρίου 1875 ἐν Χιοτίστῃ /

Χρήστο γκίνο ηποσκομε /
Χαράλαμπος Νικολ.(άκη) μαρτυρῶ /

145. Ἐξωθεν τό ὅμολογον σημειώνει:

ὅμολογον τοῦ Ba/
κουφίου τοῦ Baσίλ(η)/
μανοῦσε Γρ. 45 /
Ν 57

Αρ' 15

Ἐσωθεν δέ γράφει:

Ὅμολογον διά γρόσια τεσσαράκοντα / πέντε Αρ. / 45 /
ἐδανείσθην ὁ ὑπό / φαινόμενος εἰς μετρητά παρά τοῦ ἐπί/τροπον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Νικο-/λάου καὶ ὑπόσχομαι πληρῶσαι τῇ διατα/γῇ τοῦ τυχόντος ἐφόρου τῆς ἐκκλησίας μέχρι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Πα/ρελθούσης δέ της προθεσμίας ταύτης / θέλουσι τοκισθῇ νομίμως καὶ εἰς ἔνδει/ξιν ὑποφαίνομαι /

Χότσιστα τῇ 28 8/βρίου 1882. δευτέρα /

βασίλης μανοῦσε ηποσκομε τανοθεν /

Νικόλαος (Εθνόσημο) μαρτυρῶ /

(δυσανάγνωστο)

ο γράφας κατ' αἴτησιν τον Ναθαναήλ Αντω /

νίου ὄστις καί μαρτυρῶ

Ο γραφέας Ναθαναήλ Αντωνίου εἶναι ἐγγράμματος, ὁρθογράφος καὶ

22. Ἡ ἀδελφότητα «Σελασφόρος» ὑπῆρχε στή Χότσιστα στά 1875, δπως μαρτυρεῖται στό ὅμολογο αὐτό, σε ἀνάμνηση τῆς ἀρχαίας πόλεως Σελασφόρου, πλησίον τῆς σημερινῆς Πόριμανης καὶ Ἀγίου Γεωργίου Κορυτσᾶς. Αὗτη τή̄ ἐποχή συνηθίζεται στίς εὑρώστες κώμες νά ἔχουν ἀδελφότητες ἐντός ή ἐκτός τῆς ἐπικράτειάς των. Βλ. Ἐλ. Καφακίτσιος, Ὁρθόδοξοι ἵερεῖς καὶ διάκονοι πού ἐπέζησαν τοῦ ἀθέου καθεστώτος στήν Ἀλβανία (1945-1990), Αθεντικές μαρτυρίες ἀπό τήν Βόρειο Ήπειρο, Θεσσαλονίκη 2001, σσ. 434-437.

καλλιγάφος και ἀντί τῆς τουρκικῆς σφραγίδος ἀνωθεν, ὡς ἐσυνηθίζετο, τώρα θέτει τουρκικό χαρτόσημο γιά ἐπικύρωσι τοῦ διμολόγου τό δποτον προσ-
υπογράφουν οἱ δανειζόμενοι καὶ ἐγγυηται.

146. ᾖξωθεν ἀναγράφονται τά κάτωθι:

Ἄποδειξις παρὰ τῆς Κωστάνως συζύγου τοῦ / Μακαρίτου Κώτη Γεωργ.
Βλάχου καὶ μιού της / Στεφάνου, διά τὸ χρέος των εἰς Ἐκκλησίαν τοῦ / Α-
γίου Νικολάου Χοτσίστης / ἔναρξις τὴν 9ην - 9/βρ(ιου) 97 ληξις τῶν Ἀγ.
Ἀποστόλ(ων) 1898 / Αρθ/63/

἖σωθεν τό διμόλογον ἔχει ὡς ἔξῆς:

Εἰς ἐνδειξιν ἀσφαλίας δηδομε τό παρόν μας εἰς χείρας τοῦ / επιτρόπου
τῆς ἐκκλησίας Χοτσίστης διτί δέ εἰς χρέος διου χρεοστοῦμε / ἀπό ἐνοίκια
οπου ἔχουμε κατεχίστι γο (εγώ) τό οσπίτιον τῆς ἐκκλησίας / Χοτσίστης Ἀγίου
Νικολάου κατά τὸν κόδικα τῆς ἐκκλησίας / διό δισον ποιεῖ καὶ ἐγγεγραμένο
εἰς τὸν ἴδιον κώδικα / διμοῦ μέ τους τόκους του μέχρι σήμερα καὶ εἰς τό ἔξῆς
δέ δισον / καιρὸν παρέλθει υποσχόμεθα. πληρώσει αὐτά εἰς τὸν τυχόντα ἡ / εἰς
διαταχθέντα ἀνευ ἀναβολῆς παρελθούσες δέ τῆς ληφθεί/σης προθεσμίας υπο-
σχόμεθα πληρώσει ἀλληγγύησι ὠφέλεια / καὶ τόκους ἔτει διαλίσεται καὶ στεριτε
μέχρι ἔξιφλίσεος τοῦ ἀνω / λογ-μοῦ. διά αὐτόν τὸν λογ-σμόν ἔχουμε δώσει
μία ἀγγελά/δα τοῦ Ναθαναήλ Ἀντωνίου καὶ ἀποδίξαμε διτί ἔχωμε / δοσεί
αὐτοῦ την ἀγγελάδα διά αὐτοοῦ τοῦ λογ-μοῦ θά ἔφερε / δέ απο τού ανο λογ-
μου: εκτός τῆς διαληφθείσης προθεσμίας εάν τυχόν καὶ δεν ἀποδίξομε μέχρι¹
τῆς ἀνω προθεσμίας υπο / γήν τοῦ τυχόντος ἐπιτρόπου διο πρός ενδειξι καὶ
ὠφέλεια / τοῦ ανωτέρου χρέους μας δίδομι το παρόν μας εἰς χείρας τοῦ /
Χαραλάμπους Ν. Κάλτσο δια λογ-ξιόν τῆς ἐκκλησίας Χοτσίστης / του Αγίου
Νικολάου ως υποφαίνομαι ἀλεγητήσις (ἀλληλεγγύως) /

Ἐν Κορυτσᾶ τῇ 9: 9/βρίου 1897/

εγὼ ἡ Κοστένω σύζηγος του μακαρίτου Κώστα Γεωργίου Βλάχου
μετά τοῦ μιού μου στεφάνου ἀλληλεγύησις υποσχόμεθα τα ἀνωθεν (εθνόσημο)
υπογραφομεσθε κατιποσκόμαι διά χηρός τοῦ Γράματος τό παρόν
καὶ υπογραφω / υμείς η δη καὶ μείς δέ δεκατηλοτηπούμαι /
ο Γράφας το παρόν ἡ υπογράφη του αγραμάτου κατετησήτου (κατ' αἴτησιν
του) ἔγραψα καὶ τούς υπέγραψα /

Βασίλεως Δ. Ἀφεζόλου καὶ μαρτυρῶ /
Ηλίας Δ. Αφαζόλου μαρτυρῶ /
Ναούμι Θ. κατηχτέης μαρτυρῶ /
Περιη Ενθ. Φαντη μαρτυρῶ /

147. Ἐπιστολή 24.6.1924 πρός τὴν Ιεράν Μονή Προφήτου Ἡλία:

Ἐν Κορυτσᾶ τῇ 24 Ιουνίου 1924 /

Ἄγιε Ἡγούμενε καὶ κύριοι ἑπτάροποι / τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἅγιου Ἡλία,
 / Η οὐκία τὴν ὅποιαν ἡ Ἱερά Μονή ἔχει ἐδῶ καὶ εἰς τὴν ὅποιαν κατοικῶ ἐγώ /
 σχεδόν κινδυνεύει νά πέσῃ καὶ θά / εἶχε πέσει, ἀν δέν ἐφρόντιζα κάθε / ὥρα
 καὶ στιγμή νά το ἐπισκενάξω / διά τάς ἐπισκενάς δέ ταύτης ἔχω / δαπανήσει
 τρεῖς λίρας, τάς ὅποιας / μέ πολλάς καὶ κοπώδεις ἐργασίας / εἶχε βγάλει.
 Ἐφέτος λοιπόν / θά μείνω χωρίς φωμί. Διά τοῦτο / σᾶς παρακαλῶ θερμῶς,
 δταν ἔλθῃ / δ καιρός τοῦ ἄλιωνίο, νά μοῦ στεί-λετε 150 ὀκάδες σιτάρι, διά νά
 μή ἀποθά-νω τῆς πείνας τώρα εἰς τά γηρατεῖα / διότι ἡ ἐργασία μου δέν
 ἐπαρκεῖ εἰς / διατροφήν μου.
 Σᾶς προσκυνῶ ἡ δούλη σας /
 Ἰσακίτσα /

Η Ἱερά Μονή Προφήτου Ἡλιού Χοτσίστης ὑπῆρχε ἕως τό 1967 ἐπάνω
 στό βουνό τῆς Χοτσίστης δχι πολύ μακριά ἀπό τό χωριό. Στή δικτατορία τοῦ
 Χότζα χρησιμοποιήθηκε γιά στρατώνας ἐπί πολλά ἔτη. Στά 1967 πού ἀπηγο-
 ρεύθη ἡ θρησκεία στήν Ἀλβανία ἡ Ἱερά Μονή κατεδαφίσθηκε ὅπως καὶ ἄλλα
 παρεκκλήσια καὶ Ἱεροί Ναοί. Γλύτωσαν δ Ἱερός τῶν Ἅγίων Ἀναργύρων λίγο
 ἐπάνω ἀπό τά τελευταία σπίτια τοῦ χωριοῦ. Αὐτός χρησιμοποιήθηκε μέχρι τό
 1994 ώς φυλάκιο τοῦ ἀλβανικοῦ στρατοῦ ὃπου ἔμεναν μόνιμα στρατιώτες.
 Σήμερα ἐπανήλθε στή λατρεία ἀπό τούς δρθοδόξους χριστιανούς τῆς Χοτσί-
 στης. Παραμένουν μέ λατρεία ἀπό τούς δρθοδόξους χριστιανούς τῆς Χοτσί-
 στης. Παραμένουν μέ δύονύκτιες προσευχές Χριστιανοί ἀπό τήν γύρω
 περιοχή τῆς Κορυτσᾶς πολλές φορές γιά τήν ἵσι τους ἀπό ψυχικά νοσήμα-
 τα. Οι Χριστιανοί τῆς περιοχῆς εὐλαβιοῦνται πολύ τόν Ἱερό Ναό τῶν Ἅγίων
 Ἀναργύρων Χοτσίστης.

Οσο γιά τήν οὐκία στήν Κορυτσᾶ περιουσία τῆς Ι. Μονῆς Προφήτου Ἡ-
 λιού Χοτσίστης ἀλλά καὶ ἡ ὑπόλοιπος ἐκκλησιαστική περιουσία τῆς Ὁρθόδο-
 ξης Ἐκκλησίας Ἀλβανίας κατασχέθηκε ἀπό τό κράτος καὶ δόθηκε σέ ἀνθρώ-
 πους τοῦ κόμματος τίς περισσότερες φορές καὶ ἐλάχιστες σέ ἄλλους ἀπλοίς
 πολίτες. Σήμερα ἀποδόθηκε στήν Ἐκκλησία ἐλάχιστον μέρος τῆς κλαπείσης
 περιουσίας ἀπό τό κράτος ἡ ἀκόμη διεκδικεῖται ἀπό τήν Ἐκκλησία.

Η Ἱερά Μονή Προφήτου Ἡλιού Χοτσίστης ἐπανεκτίθη τό ἔτος 1815 καί
 κατεδαφίσθη ἀπό τό κομμοινιστικό καθεστώς Ἐνβέρο Χότζα τό 1974. Εἶχε 40
 δωμάτια κελλιά καὶ κάθε δωμάτιο ἀνήκε καὶ σέ ἓνα χωριό τῆς περιοχῆς ὃπου
 πήγαιναν οἱ κάτοικοι γιά προσκύνημα. Γέροντες τῆς Χοτσίστης ἐνθυμήθηκαν
 μοναχούς τῆς Ι. Μονῆς τούς κάτωθι:

Τόν μοναχό Δημήτριο Πριφτούλη, τόν μοναχό Σάββα Κοκονόζη, τόν μο-
 ναχό Εὐθύμιο Ναούμ. Τελευταίος ἥγούμενος ἦταν ἓνας εὐλαβῆς Γερμανός
 στήν καταγωγή (κανείς δέν θυμάται τό ὄνομα) ὃ ὅποιος συνελήφθη ἀπό τό
 καθεστώς Ἐνβέρο Χότζα καὶ ἀφοῦ τόν φυλάκισαν μετά ὅι παρτιζάνοι τόν
 ἐκτέλεσαν «χωρίς ποτέ κανείς νά μάθη γιά τά βάσανα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου»,

ὅπως χαρακτηριστικά μοῦ ἀνέφεραν αὐτοί οἱ γέροντες στὴ Χότσιστα.

148. Συμφωνητικό 9.9.1941 μεταξύ Ιεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Χοτσίστης καὶ τῆς Ὁλγας Χρίστου Καραβακή, σέ μετάφραση²³ ἀπό τὰ ἀλβανικά ὅπου εἶναι γραμμένο:

Ἡ ὑπογεγραμμένη Ὁλγα Χρίστου Καραβακή ἡ γυναίκα / τοῦ Κώστα Γιώργη Ἀφεζόλη πού κατοικεῖ στὴ Χοτσίστα / δηλώνει ὅτι θά ἀναβάλλω ὅλα τὰ δικαιώματα δσα / ἀφοροῦν τὰ χωράφια μας γιά τὸ χρέος πού μοῦ / χρωστοῦσε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Νικολάου Χοτσίστας / 450 χρυσά Ναπολεόντια, ἐπειδὴ ἔχω πάρει πολλές / φορές χρήματα (ρήτρα) καὶ ὅπως ἔχουμε / ἀποφασίσει στίς 10.5.1938 μέ τὴν ἐπιτροπή τῆς Ἐκκλησίας / τὸ ποσοστό πού ἔχουμε ἀποφασίσει γιά τὴν πληρωμή / καὶ τὸ τελευταῖο ποσοστό πού πρέπει νά μέ / πληρώσουν. Ἀποφασίσαμε νά μήν ἔχω δικαίωμα γιά / τὸ ποσοστό. Κάναμε αὐτή τὴ δήλωση καὶ τὸ δέχτηκαν καὶ / οἱ μάρτυρες καὶ ἀπό τὴν ἐπιτροπή τῆς Ἐκκλησίας /

Χότσιστα 9.9.1941/

ἡ ὑπογεγραμμένη /

Οἱ μάρτυρες εἶναι: / Ὁλγα Χρίστο Καραβακή /

Γιωργος Αφεζόλης /

Νίκος Γκιάτα /

Ιωσήφ Πλάκου / .

Ο μεγαλοπρεπής Ιερός Ναός Ἀγίου Νικολάου Χοτσίστης εύτυχῶς λόγῳ τοῦ χώρου ἀλλά καὶ τῆς μεγαλοπρέπειας του δέν κατεδαφίσθη μετά τὴν ἐπιβολή τῆς ἀθεῖας τὸ 1967 ἀλλὰ χρησιμοποιήθηκε ἀπό τὸ μέσον καὶ πίσω ως αἴθουσα κινηματογράφου καὶ διαλέξεων κομμουνιστικῆς προπαγάνδας καὶ ἀπό τὸ μέσον καὶ ἐμπρός ως βιβλιοθήκη τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος γιά τὴν κώμη τῆς Χοτσίστης. Φυσικά τροποποιήθηκε ὁ ἐσωτερικός χῶρος μὲ τοίχους, ἀφοῦ ἀφαιρέθηκαν τέμπλο, εἰκόνες, γυναικωνίτης, προσκυνητάρια καὶ ὅ,τι ἀλλο ἐμπόδιζε στὴν καινούργια διαμόρφωση.

Ο Ιερός Ναός ἀπεδώθη στὴ λατρεία.

Μέχρι σήμερα γίνεται ἀποχωμάτωση, ἀποτειχισμός καὶ λοιπαὶ ἐργασίαι πρόσθεται, γιά νά ἀποδωθεῖ ὁ Ι. Ναός πλήρης στὴν πρώτερη του μορφή γιά τίς λειτουργικές ἀνάγκες τῆς Χοτσίστης. Μετά τὴν ἐπιβολή ἀθεῖας ἀπό τὸν Ἐγβέρ Χότζα τὸ 1967 ὁ Ι. Ναός Ἀγίου Νικολάου πρωτολειτουργήθηκε τὸ 1992 ἀπό τὸν νῦν ἵερα π. Παντελῆ Πλιάκου. Ο Ι. Ναός ἀρχισε νά κτίζεται τὸ 1906 καὶ τελείωσε τὸ 1926 κατά πληροφορίες τῶν γερόντων τῆς Χοτσίστης. Η Χοτσίστα εἶχε πρό τοῦ 1967 τοὺς κάτωθι Ι. Ναούς: Ἀγίου Νικολάου, Ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, Ἀγίου Κων/νου, Ἀγ. Ιωάννου,

23. Ἡ μετάφραση ἔγινε ἀπό τὴν Ἀννα Ζωηφόρου Κράλη, φοιτήτρια τῆς γαλλικῆς γλώσσης, ἀπό τὴν Χότσιστα.

Ἄγιου Ἀθανασίου, Ἅγιας Κυριακῆς, Ἅγιου Δημητρίου, Ἅγιας Παρασκευῆς, Ἅγιου Πέτρου καὶ τὴν Ἱερά Μονή Προφήτου Ηλίου.

Σήμερα διασώθηκαν μόνον οἱ κάτωθι ἰεροί Ναοί: Ἅγιου Νικολάου, Ἅγιων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, Ἅγιου Κων/νου, Ἅγ. Ιωάννου, Ἅγιας Κυριακῆς.

149. Τό ἥμισυ τοῦ συμβολαίου²⁴ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Νικολάου²⁵ Χοτσίστης ἔτους 1928:

ἀσφάλεια ἀφήνουμε ἑξαγορά (6) κομμάτια στήν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἅγιου Νικολάου μέ συμβόλαια μέ ἀντίγραφα γιά τούς δύο Νού 5-10 ἡμερομηνία 1 Ἰανουαρίου 1928 τά ὅποια κομμάτια είναι: ἓνα χωράφι οἰκόπεδο, ἓνα χωράφι οἰκόπεδο, ἓνα μαγαζί μέ πλευρά οἰκοπέδου-κήπου, ἓνα ἄλλο μαγαζί μέ κήπο καὶ τό ἕκτο κομμάτι ἓνα μαγαζί πού συνορεύει μέ γείτονες δύλα αὐτά μαζί καὶ τό κόστος δύλων αὐτῶν ὅπως γράφουμε καὶ στό δευτέρῳ (πρακτικό) μαζί μέ αὐτό τό συμβόλαιο καὶ τό δευτέρῳ (πρακτικό) θά τό παραδίνουμε σέ αὐτούς πού μᾶς ἔχουν τό δικαίωμα (ἀπόλυτο) νά ἔχουν ἐνέχυρο δύλα αὐτά τά (6) ἔξι κομμάτια πού ἀναφέρουμε παραπάνω τοῦ Ἅγιου Νικολάου. Τά ὅποια μετά θά είναι περιουσία τοῦ δανειστή ἀλλά θά εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἔχουν μιά ἀσφάλεια ἀπόλυτη.

Ολό τό κείμενο είναι στά ἀλβανικά καθ' δτι ἀπαγορεύεται ἡ χρῆσις τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης μετά τό 1920. Οπισθεν τοῦ μισοῦ αὐτοῦ συμβολαίου ἔχουμε τίς κάτωθι ὑπογραφές:

Λάμπη Χουράτι	(γραμμένο ἀλβανικά)
Θέσις τεσσάρων /	Ντιώνη Σωτήρη (γραμμένο ἀλβανικά)
ἀλβανικῶν ἔθνοσήμων /	δυσσανάγνωστο σύμπλεγμα
»	»
Μιχάλ Ρέξη	(γραμμένο ἀλβανικά)
Κρίστο Φ. Ντορολῆς	(γραμμένο ἀλβανικά)
Νικόλας Πόπρας	(γραμμένο ἐλληνικά)
Θύμη Ντιμονίδης	(γραμμένο ἀλβανικά)
Νικόλας Σκούρτης	(γραμμένο ἀλβανικά)
Κωνστ/νος Πόπλες	(γραμμένο ἐλληνικά)
Ηλία Κελέτσι	(γραμμένο ἀλβανικά)
Βαγγέλ Ματκούλη	(γραμμένο ἀλβανικά)
Παντελεήμων Πύρο Κώτση	(γραμμένο ἀλβανικά)
Παντη Πλιάκου	(γραμμένο ἀλβανικά)

24. Τό συμβόλαιον μετέφρασε ἡ φοιτήτρια Ἀννα Ζωηφόρου-Κράλη.

25. Τό συμβόλαιον ἀνήκει στό ἀρχεῖον τοῦ Σωτηρίου Θ. Κράλη, πού ἐπί χρόνια ἦταν ἐπίτροπος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἅγιου Νικολάου καὶ ὁ ὅποιος διέσωσε δύλο τό ἀρχεῖο τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ τό παρέδωσε πρό τοῦ θανάτου του στήν Ἱερά Μητρόπολη Κορυτοῦς.

Από τήν παρουσίασι τῆς διασωθείσης βιβλιοθήκης τοῦ Σωτηρίου Θεοδώρου Κράλη ἔξαγονμε πολλά στοιχεῖα γιά τό χωριό Χότσιστα. Η Ἀστική Σχολή Χοτσίστης πού κατηγήθη μετά τήν ἐνσωμάτωσι τοῦ χωριοῦ στό νεοσύστατο ἀλβανικό κράτος ἔδωσε πολλούς μορφωμένους στήν κρατική μηχανή. Η ὥθηση στά γράμματα καί τόν πολιτισμό γιά τό χωριό ἦταν μεγάλη. Παρά πολλοί ἀπόφοιτοι τῶν Πανεπιστημίων Ἀλβανίας καταγόμενοι ἀπό τή Χότσιστα στελεχώνουν ἀκόμη σήμερα τό ἀλβανικό κράτος ἡ εὐρίσκονται ἐργαζόμενοι στήν Ἑλλάδα ὡς πολιτικοί Ιηχανικοί ἡ τοπογράφοι²⁶. Ο Θεόδωρος, ὅπως συμπεριένταται, κατεῖχε σημαντικά τήν ἑλληνική παιδεία καί διά τοῦτο τόν νίο του Ζωηφόρο τόν προώθησε στά γράμματα. Εἶναι σήμερα γεωπόνος καί ἔχασε τήν ἐργασία του στήν κοινότητα Χοτσίστης, γιατί ἡ κόρη του Ἀννα λειτουργεῖ τό Ἑλληνικό Φροντιστήριο Χοτσίστης, ὅπότε μπήκε στό στόχαστρο ἀνθελληνικῶν κύκλων τοῦ χωριοῦ πού σκοπίμως δέν ἀναφέρω. Όλη ἡ βιβλιοθήκη εἶναι ἔνα ἐλάχιστο δεῖγμα πολιτισμοῦ πού ἀπέμεινε ἀπό τήν ἀνθοῦσα ὅλλοτε ἑλληνική κωμόπολι τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς τῆς ὅμιορφης Χοτσίστης πού σήμερα ἔγινεν ἀναπότομη στήν προσπάθεια τῆς πλήρους ἔξαλβανίσεώς τῆς ἀπό τό 1920 καί ἐντεῦθεν.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΚΑΡΑΚΙΤΣΙΟΣ
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

26. Εἶναι οἱ ἀδελφοὶ Μπίνο πού ἐργάζονται στή Θεσσαλονίκη, ἐνῷ ὁ Δημήτριος Μπίνος ἐργάζεται σήμερα στή Χότσιστα ὡς τοπογράφος.

SUMMARY

Eleftherios Karakitsios, *Books of Old Editions from the Sotirios Bortsis's or Kralis's Private Collection in Hotsista, Koritsa.*

The town of Hotsista is ten kilometers from Greek-Albanian borders on the side of Albania. When the Albanian State was formed in 1912-1914, Hotsista together with a substantial part of Northern Epirus passed under Albanian command. The town populated by Greeks held an Urban School from the mid- 19th century till the early 20th century. Many of the Greeks were successful in their academic pursuits and came to hold senior offices of the Albanian State. St. Nikolaos's Church's council established a bank (Lasso) in the town. Numerous contracts that the bank made with Hotsista's residents in conjunction with various informative remarks known as enthymises ($\epsilon\nu\theta\nu\mu\iota-\sigma\epsilon\varsigma$) can be found in Bortsis's collection. Contracts and enthymises in the volumes of the collection total up to 152. He managed to store and keep them in fine condition, saving them from destruction. Considering that these documents were forbidden by Enver Hoja's communist regime, we can be sure that Bortsis protected them by risking his life. I hold these documents to be of great historical importance and this is why I chose to base my project on them.

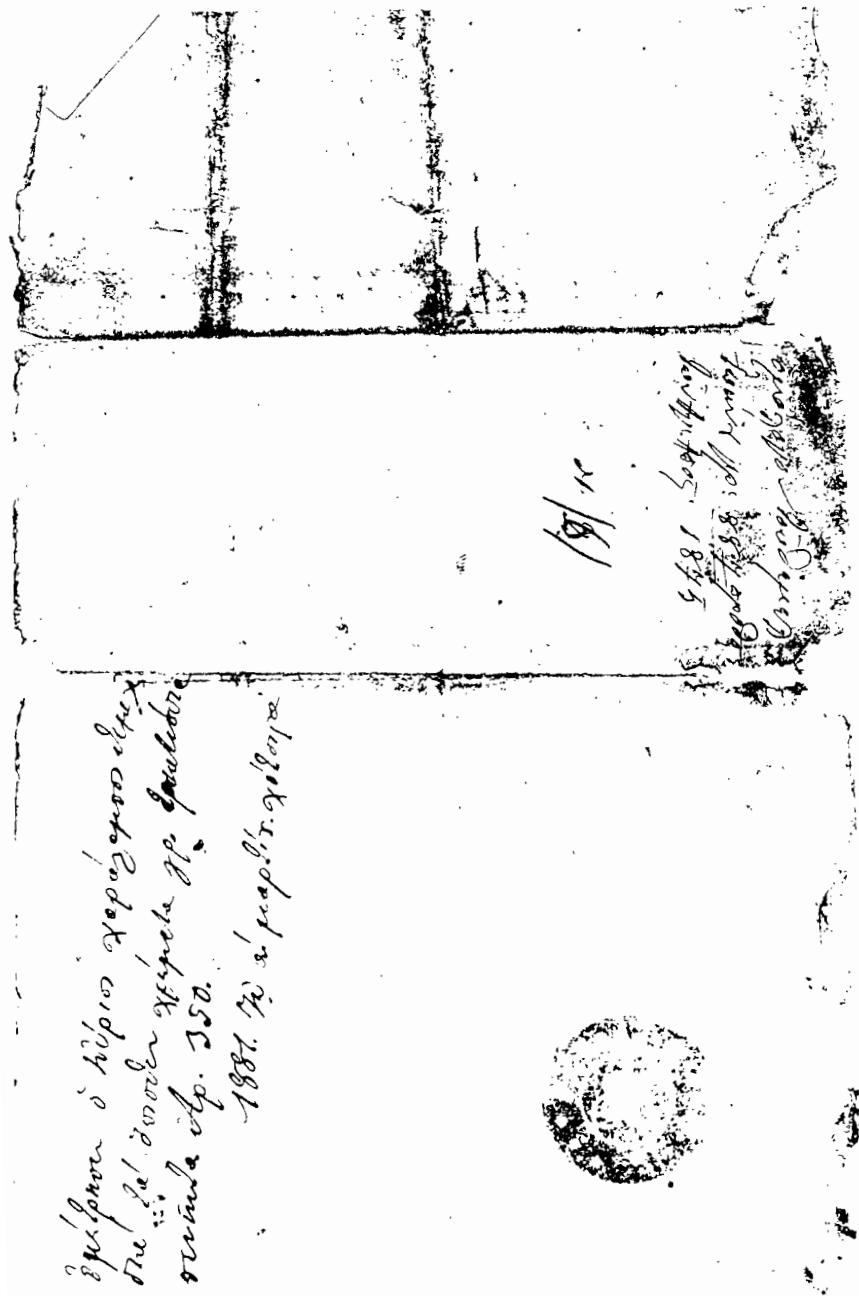
887Τρόπαιον~~της Εκκλησίας της Αγίου Νικολάου~~

Τὰ αἱρεῖται διελεύσονται σύδοντας τὸν
γρόνον εἰλανιόδην ὁ θεοφανείρευος καὶ
πᾶ τοῦ Λαζαροῦ τῆς βιαγνοτας, διδεῖται
μεν διὰ χειρὸς τοῦ εἰρούντος Κ. Καν.
γαλήνου Θεωρεῖσθαι τὴν οὐρανού, τὴν οὐρανού,
εἴρηντας αὐτοὺς εἰς θεράπευταν αἰτούσι.
Χριστὸν Αγίου Αναργύρου ταῦτα τοῦτα
τον ἄλλους. Πλαργάδουν τῆς αριστερῆς
ας δέξει τοῦτο χειροθετήσας τούτους τούτους.
Καὶ εἰς εἰδεῖσθαι. Τῇ 13^η Δεκεμβρίῳ 1881 χόργα
της Ιεράς Μητρούς Βασιλείας ταῦτα.

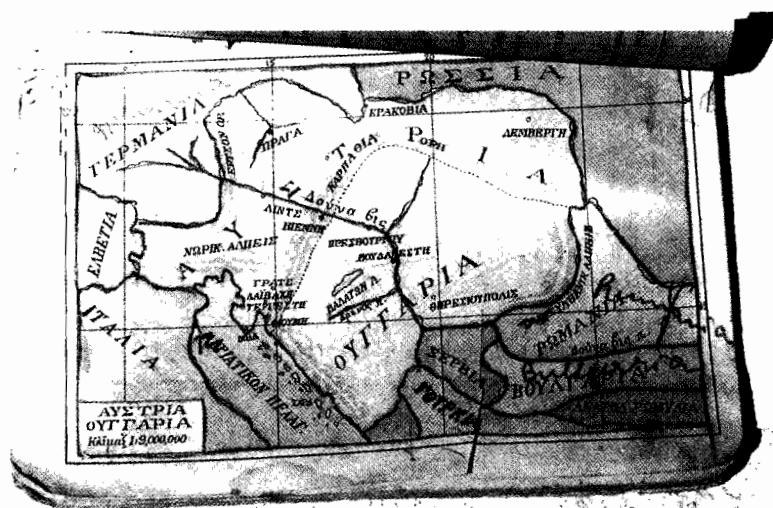
Καρρυτός Στεφ. Στεφάνου σταύλου γεγονός οὐαὶ τοι
εἰρηνήγετον θεραπεῖ θεοίνος μαζί αὐτοῖς
τοι τοι τοι ειώγγαγε καὶ μαρτύρει
Εισαγόντες της θεραπεύουσαν.

17/12/1881, Καρακίτοιος

Εἰκ. 1. Φωτογραφία τῆς κύριας δύψεως τοῦ διμολόγου «τοῦ λάσσου τῆς Έκκλησίας (...)»
I. N. Αγίου Νικολάου Χοτσίστης Κορυτσᾶς 1.3.1881 (ὑπ' ἀριθ. 140 παλαιτύπου στήν
παροῦσα ἐργασία).

Eiz. 2. Πίσω όψη οικολόγου.

Εἰκ. 3. Άπο την «Γεωγραφία Κορυτσᾶς (...) τό ίπ' ἄρ. 118 βιβλίον τῆς παρούσης. Έδω καταρτίνεται τό ἐφήμερο κράτος «Ἀνατολικῆς Ρωμιλίας» πού ἐνσωμάτωσε ή Βουλγαρία μέ πραξικόπημα.

Εἰκ. 4. Ι. Ν. Ἅγιου Νικολάου Χοτσίστης (Hoçisht). Λεπτομέρεια νότιας είσοδου μέ τά σκαλιστά θυροστόμια ἀπό ντόπια πέτρα. (Φωτ. π. Έλευθ. Καρακίτσιος, 2002). (Ἐπί τῆς είσοδου, ὅπως βλέπομε ἐξ ἀριστερῶν πρότος ὁ π. Παντελῆς Πλιάκου, ἵερεὺς Χοτσίστης, ὁ Ἰω. Μανίκας, νῦν ἱερεὺς στὸν Βόλο, ὁ κ. Ἀθαν. Καραθανάσης, καθηγητῆς Α.Π.Θ., ὁ π. Σπύρος Κατούντης ἀπό τὴν Κορυτσᾶ, 10.7.2002).